

ФАХОВИЙ АНГЛОМОВНИЙ ДИПЛОМАТИЧНИЙ ДИСКУРС

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

ФАХОВИЙ АНГЛОМОВНИЙ ДИПЛОМАТИЧНИЙ ДИСКУРС

Навчально-методичний посібник
для студентів закладів вищої освіти

Чернівці
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2024

УДК 811.111:327.82(075.8)

Ф 29

Друкується за ухвалою вченої ради факультету історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол №8 від 27 травня 2024 року)

Рецензенти:

Семен Абрамович – доктор філологічних наук, професор, академік АН ВО України, професор кафедри слов'янської філології та загального мовознавства Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Ганна Кришталюк – кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри англійської мови Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Алла Ткач – кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри суспільних наук та українознавства Буковинського державного медичного університету.

Ф 29

Фаховий англomовний дипломатичний дискурс: навч.-метод. посібник для студентів закладів вищої освіти/ укл: О. В. Камінська, К. В. Тулюлюк. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. 110 с.

ISBN 978-966-423-849-3

Навчально-методичний посібник допоможе в оволодінні теоретично-практичного матеріалу з фахового англomовного дипломатичного дискурсу, сприятиме формуванню лексико-термінологічних настанов офіційно-ділового стилю, підвищенню якості підготовки майбутніх фахівців у сфері міжнародної інформації та дипломатії.

Для студентів закладів вищої освіти та викладачів іноземної мови.

© Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2024

© Укладачі: Камінська О. В.,
Тулюлюк К. В., 2024

ISBN 978-966-423-849-3

Зміст

Передмова	5
Тема 1. Англійська як мова професійного дипломатичного спрямування.....	6
Тема 2. Лінгвістичні особливості англійської мови дипломатії.....	20
Тема 3. Класифікація англомовної дипломатичної документації	29
Тема 4. Англійська мова в документах міжнародних організацій (ООН, НАТО, ЮНЕСКО та ін.).....	54
Тема 5. Використання англійської мови дипломатії в міжнародних відносинах за участю України.....	65
Список використаної літератури	104

*“If you talk to a man
in a language he understands,
that goes to his head.*

*If you talk to him
in his own language,
that goes to his heart.”*

Nelson Mandela

*“You can never understand
one language
until you understand
at least two.”*

Geoffrey Willans

*“Learning another language
is not only learning different words
for the same things,
but learning another way
to think about things.”*

Flora Lewis

*“The limits of my language
mean the limits of my world.”*

Ludwig Wittgenstein

*“England and America are two nations
separated by a common language.”*

George Bernard Shaw

Передмова

Англійська мова поступово перетворюється в мову міжнародного спілкування, охоплюючи все більше кластерів суспільної діяльності. Дипломатія перебуває в авангарді подібних процесів, оскільки ключовим завданням цієї сфери є налагодження комунікацій між зацікавленими суб'єктами міжнародних відносин. Наявність уніфікованої мовної компоненти значно підвищує ефективність дипломатичної активності. Водночас, йдеться не лише про знання мови усіма сторонами, а й про формування спільного розуміння доречності та затребуваності використання англійської мови в дипломатичному дискурсі. Відтак, підготовка майбутніх фахівців дипломатичної сфери передбачає вивчення англійської мови як професійної. Наразі фундаментальними є два складники вивчення англійської мови студентами – здобувачами дипломатичної освіти: досконале володіння лексико-граматичними основами (базовий, фундаментальний рівень підготовки) та використання англійської мови в дипломатичному протоколі (фаховий рівень підготовки).

Використання англійської мови в офіційно-діловому дипломатичному стилі вже тривалий час охоплює не лише країни, в яких англійська мова є державною. Англійськомовний фаховий дипломатичний дискурс став міжнародним явищем, який свідчить про ефективність впровадження універсального уніфікованого лінгвістичного елемента в практичну сферу міжнародних відносин. Популяризація англійської мови за умов сучасних глобалізаційних процесів досягає пікових показників. Саме тому, формується нагальна необхідність у виробленні нових якісних навчально-методичних настанов для вивчення англійської мови. Коли йдеться про дипломатичну сферу застосування англійської мови, то тут крім загальних лексико-граматичних основ необхідно звертати увагу і на усвідомленні формату використання англійської мови у відповідному соціокультурному просторі.

Тема 1. Англійська як мова професійного дипломатичного спрямування

Мова розглядається в сучасному дипломатичному дискурсі не лише як форма комунікації, а й формує змістову частину міжнародних відносин. Ефективність дипломатичного відомства залежить від багатьох факторів, одним з яких є уміле використання мовної компоненти для організації спілкування зацікавлених осіб. Англійська мова вже тривалий час перебуває в статусі міжнародної. Таке позиціонування має два ефекти для використання в дипломатичних відносинах:

- по-перше, розширюється політично-адміністративне поле для реалізації англійськомовного дискурсу, яке крім міжнародного кластеру включає ще й міждержавні відносини;
- по-друге, збільшується навантаження на лексико-граматичну систему, яка має врахувати крім міжнародних норм, ще й національні, етнічні, регіональні, культурні, релігійні та інші особливості суб'єктів дипломатичних відносин.

Сучасний соціокультурний простір характеризується суттєвим збільшенням дипломатичної роботи у всіх її виявах. Міждержавна комунікація зростає шаленими темпами, про що свідчить збільшення кількості політичних контактів, поживлення економічних зв'язків, міжкультурне співробітництво. Усі ці процеси вимагають інформаційно-комунікативного забезпечення, яке має відповідати вимогам часу.

Сучасний світ настільки динамічний, що, почасти, додаткового часу на постійний переклад між сторонами просто немає. За таких умов дуже гостро постає проблема уніфікованості лінгвістичного характеру. Наявність однієї мови для спілкування є необхідністю, а не привілеєм у сучасному світі. Відзначимо, що саме англійська мова вже протягом тривалого часу виступає в ролі об'єднуючого фактору, який зводить до спільного знаменника переговорні сторони.

Починаючи з середини ХХ століття англійськомовний дискурс поступово став домінувати в науковому вияві, пізніше перенісши свій вплив на всі сфери суспільної активності, в тому числі, й на дипломатичну діяльність. Основними чинниками прийнято вважати цивілізаційні процеси, які відбувалися в той час. Англійська мова була основною в таких країнах як США та Велика Британія. Політика, яка проводилася цими двома країнами була на високому інтегративному рівні. Колонії Британії з минулого та країни, які потрапили до сфери інтересів США в реальному часі – така формула поширення та утвердження англійськомовного середовища в багатьох країнах світу.

Варто додати до цього стрімке зростання глобалізаційних процесів, які призвели до суттєвого поживлення взаємовідносин між державами. У багатьох з цих міжнародних процесів англomовні країни відігравали ключову роль. Геополітичні інтереси США та Британії сприяли поширенню англomовного дискурсу, який охоплював практично всі кластери життя суспільства.

Своє вагоме слово в необхідності утвердження англomовного середовища в світовому просторі сказала й економіка. Торгово-економічні зв'язки завжди базувалися на прагматичності та ефективності. Звісно, наявність уніфікованого мовного середовища значно збільшувало потенціал торгово-економічного співробітництва. Відтак, умовою для покращення ділових взаємин стало використання англійської мови в якості одного зі складників ефективної моделі для ведення бізнесу.

Дипломатія отримала завдання крім ведення, власне, міжнародної активності, забезпечити комунікацію між державами, спільнотами, урядами чи суспільством на зрозумілій всім мові. Такою мовою у більшості випадків ставала англійська мова. Інформаційно-комунікативна складова дипломатичного кластера була фактично підпорядкована англomовному дискурсу.

Дипломатична мова постає в декількох значеннях та тлумачиться відповідно до сфери суспільної активності, де вона актуалізується. У першу чергу, йдеться про буденно-практичний рівень використання мови як засобу комунікації між людьми. Дипломати ведуть щоденну комунікацію як на внутрішньо-горизонтальному рівні, так і в зовнішньо-вертикальному розрізі. У цьому випадку доречно асоціювати дипломатичну мову з фактичною мовою спілкування. Друге значення дипломатичної мови полягає у виокремленні специфічних слів та словосполучень, притаманних виключно дипломатичному протоколу. Це своєрідний дипломатичний компонент офіційно-ділового стилю. Наостанок, найпоширеніше значення дипломатичної мови полягає у неофіційному розумінні та специфічному використанні традиційних елементів мови, які в дипломатичному дискурсі набувають іншого значення.

Дипломатична мова потребує поєднання освіченості та тактовності. Англomовний фаховий дипломатичний дискурс має очевидні переваги щодо дотримання цих двох складників.

Очевидним є факт популяризації англійської мови як мови інтернаціонального спілкування. За таких умов не виникає проблем з учасниками мовного середовища. Не секрет, що в більшості навчальних закладів домінуючою для вивчення іноземною мовою є англійська. Відтак, формується домінуючий суспільно-лінгвістичний кластер людей, які так чи інакше вивчають англійську мову та здобувають певний рівень її володіння. Додаємо до цього

агресивне культурно-інформаційне середовище з суттєвим переважанням англomовного контенту і отримуємо сприятливий фон для розвитку англійської мови. Так формується складник освіченості у використанні мови як інтернаціонального засобі комунікації.

Щодо тактовності, то тут йдеться про прагматизм та традиційність сучасних соціокультурних реалій. Усвідомлення тотожності поняття «успішність» та володінням англійської мови призводить до визнання англomовного представника – суб'єктом зі значно більшим потенціалом для реалізації власних прагнень.

Англійська мова має свою специфіку в кластері офіційно-ділового стилю, до якого відноситься фахова дипломатична мова. Особливості фахової дипломатичної англійської мови визначають специфіку її використання в сфері міждержавних відносин, перекладу та міжнародної інформації. Фахова мова дипломатії потребує синергетичної взаємодії з боку лінгвістики та соціокультурних складників її використання. Серед ключових характеристик фахової дипломатичної мови відзначимо ті, які є визначальними для практичної діяльності:

Дипломатична фахова англійська мова має два основних виміри в практичній реалізації:

- володіння англійською мовою з розумінням тонкощів її використання в дипломатичному дискурсі;
- переклад англomовного контенту на інші мови з врахуванням специфіки дипломатичного лінгвістичного середовища.

Наразі для представників дипломатичних відомств важливим є вільне володіння англійською мовою навіть за умови ведення професійної діяльності в неангломовних країнах. Оскільки багато переговорів ведуться із використанням англійської мови, а договори укладаються чи дублюються англійською мовою, то задля повноти розуміння усіх дипломатичних процесів та тонкощів, дипломатичне відомство має мати в своєму арсеналі англомовних фахівців, які зможуть швидко і якісно здійснити синхронний переклад затребуваних документів або забезпечити переклад переговорного процесу. Водночас, вільне та професійне володіння англійською мовою дипломатами також є важливою умовою успішної та ефективної роботи. Наразі спостерігаємо тенденцію до освоєння англійської мови на професійному рівні й серед перших осіб держави, що значно покращує інформаційно-комунікативний складник міжнародної активності.

Теоретичні питання для самоконтролю:

1. Дайте визначення поняттю «міжнародна мова».
2. Що таке англомовний дискурс?
3. Які геополітичні фактори сприяли утвердженню англійської мови як мови міжнародного спілкування?
4. Які англомовні держави є ключовими гравцями на міжнародній арені?
5. Охарактеризуйте вплив процесів глобалізації на утвердження домінуючої ролі англійської мови в міжнародному середовищі.
6. На Вашу думку, чому однією з умов успішності сучасної людини є володіння англійською мовою?
7. Проаналізуйте чи є альтернатива англійській мові на роль міжнародного засобу комунікації?
8. Висвітліть комунікативну функцію англомовного дискурсу.
9. У чому суть сучасного інформаційного суспільства? Яка роль відводиться англійській мові в інформаційному просторі?
10. Визначте роль англійської мови в культурно-цивілізаційному розвитку сучасного суспільства.
11. Розкрийте зміст фаховості дипломатичної мови
12. Охарактеризуйте англійську мову в якості інформаційного ресурсу.
13. Вкажіть особливості офіційно-ділового стилю в дипломатичній мові.
14. Зазначте важливість точності у дипломатичному мовному дискурсі
15. У чому полягає традиційність та консервативність дипломатичної мови?

16. Чому настільки важлива знеособленість та беземоційність дипломатичної мови?
17. Яка компонента є більш прийнятною для дипломатичного дискурсу: точність чи двозначність?
18. Вкажіть загальні особливості «мови дипломатії».
19. Які функції, крім інформаційно-комунікативної, виконує дипломатична мова?
20. Яка тенденція соціокультурного розвитку більш прийнятна для дипломатичного мовного середовища: глобалізація чи ідентифікація?
21. Чи є різниця між вільним володінням англійської мови та можливістю здійснювати переклад англійськомовних документів чи переклад переговорного процесу?

Питання для індивідуальної самостійної роботи студента (написання рефератів, доповідей чи есе):

- Англійська мова – фактор об'єднання чи роз'єднання в міжнародній політиці
- Англійська мова як інструмент зовнішньої політики США
- Відмінності між англійською та російською мовами як важелями у геополітичних стратегіях (поширення vs захист)
- «Труднощі перекладу» в англійськомовному дипломатичному дискурсі
- Англійська мова як засіб міжнародної комунікації.

Тестові завдання

1. Основними геополітичними суб'єктами, які поширюють англійську мову в якості міжнародної мови спілкування є:
 - 1) Канада та Австралія
 - 2) Англія та Ірландія
 - 3) США та Велика Британія
 - 4) Індія та Японія
 - 5) Аргентина та Бразилія

2. Англійська мова найчастіше використовується в документації:
 - 1) міжнародних організацій
 - 2) міждержавних переговорів
 - 3) національних відомств
 - 4) релігійних зібрань
 - 5) культурних заходів

3. Яку функцію виконує англійська мова в якості міжнародної мови:
 - 1) миротворчу
 - 2) комунікативну
 - 3) аксіологічну
 - 4) правову
 - 5) прогностичну

4. Який період став початком домінування англійської мови в світовому соціокультурному просторі?
 - 1) XIX століття
 - 2) період Середньовіччя
 - 3) початок XXI століття
 - 4) середина XX століття
 - 5) часи Ренесансу

5. Яка мова на сьогодні, крім англійської, претендує на фактичну роль міжнародної мови спілкування?
 - 1) українська
 - 2) російська
 - 3) німецька
 - 4) іспанська
 - 5) наразі жодна

6. Який лінгвістичний аспект офіційно-ділового стилю відкидає особистісний фактор в дипломатичному дискурсі?
 - 1) знеособлення
 - 2) емоційність
 - 3) тактовність
 - 4) чіткість
 - 5) двозначність

7. Який аспект офіційно-ділового стилю дипломатичної мови забезпечує відповідність договорів міжнародному праву?
- 1) традиційність
 - 2) нормативність
 - 3) беземоційність
 - 4) виваженість
 - 5) толерантність
8. Який елемент офіційно-ділового стилю найбільш характерний для фахової мови дипломатії (Ваша думка, яка потребує обґрунтування)?
- 1) точність
 - 2) чіткість
 - 3) однозначність
 - 4) традиційність
 - 5) виваженість
9. Які країни найбільш активно використовують англійську мову для ведення міжнародної активності?
- 1) Країни Азії
 - 2) Арабські країни
 - 3) Європейські країни
 - 4) Країни Африки
 - 5) Південно-Американські країни
10. Для Сполучених Штатів Америки англійська мова є важелем:
- 1) зовнішньої політики
 - 2) геополітики
 - 3) внутрішньої політики
 - 4) політики примирення
 - 5) політики конфліктності
11. Англійська мова в Організації Об'єднаних Націй має статус:
- 1) Технічної
 - 2) Літературної
 - 3) Офіційно-робочої
 - 4) Науково-публіцистичної
 - 5) Розмовної

12. Найважливіша функція англійської мови в міжнародних дипломатичних відносинах (відповідь обґрунтуйте, ґрунтуючись аналізом дипломатичного дискурсу):
- 1) Наукова
 - 2) Методологічна
 - 3) Комунікативна
 - 4) Світоглядна
 - 5) Навчальна
13. Кому належить вислів: “England and America are two nations separated by a common language.” (Проаналізуйте зміст вислову в контексті англомовного дипломатичного дискурсу)
- 1) George Bernard Shaw
 - 2) William Shakespeare
 - 3) Daniel Defoe
 - 4) Charles Dickens
 - 5) George Gordon Byron
14. Кому з відомих філософів належить вислів: “The limits of my language mean the limits of my world.” (Проаналізуйте зміст вислову в контексті англомовного дипломатичного дискурсу)
- 1) Ludwig Wittgenstein
 - 2) Francis Bacon
 - 3) Ludwig Feuerbach
 - 4) Max Scheler
 - 5) Bertrand Russell
15. Кому належить вислів: “If you talk to a man in a language he understands, that goes to his head. If you talk to him in his own language, that goes to his heart.” (Проаналізуйте зміст вислову в контексті англомовного дипломатичного дискурсу)
- 1) Nelson Mandela
 - 2) Bill Clinton
 - 3) Winston Churchill
 - 4) Ronald Reagan
 - 5) John F. Kennedy

16. Англійська мова в геополітичному вимірі має статус:

- 1) регіональної
- 2) міжнародної
- 3) національної
- 4) етнічної
- 5) технічної

17. Яка світова держава є головним носієм англійської мови у світовому соціокультурному просторі?

- 1) Ірландія
- 2) Китай
- 3) США
- 4) ПАР
- 5) Індія

18. Яка з мов, поряд з англійською, є однією з шести офіційних робочих мов Організації Об'єднаних Націй?

- 1) українська
- 2) турецька
- 3) польська
- 4) китайська
- 5) німецька

19. Термін дипломатія англійською мовою перекладається як:

- 1) diplomacy
- 2) international
- 3) foreign
- 4) politics
- 5) union

20. Міністерство в уряді, яке відповідає за ведення міжнародної політики називається:

- 1) Ministry of Foreign Affairs
- 2) Ministry of Internal Affairs
- 3) Ministry of Culture
- 4) Ministry of Social Policy
- 5) Ministry of Development

Вправа/Exercise

Перекладіть та продовжіть речення, сконструювавши його згідно з особливостями офіційно-ділового стилю фахової дипломатичної мови:

Міжнародна політика – це

Дипломатична робота ведеться за такими напрямками:

Міжнародні організації проводять активну роботу

Міністерство Закордонних Справ провело консультації з питань

Представники посольства України в Канаді провели зустріч з

Дипломати закликали сторони конфлікту до

За підсумками саміту було узгоджено

У відповідь на агресію, було направлено ноту

Українська делегація запропонувала

Дипломатичне відомство пожвавило

Положення Хартії передбачали

Офіційне звернення до посольства констатувало

Міжнародні переговори продовжилися

Міждержавна угода підтверджувала

Translate and continue the sentence, constructing it according to the peculiarities of the official business style of professional diplomatic language:

International politics is

Diplomatic work is conducted in the following areas:

International organizations are actively working

The Ministry of Foreign Affairs held consultations on

Representatives of the Embassy of Ukraine in Canada met with

Diplomats called on the parties to the conflict to

Following the summit, it was agreed

In response to the aggression, a note was sent

The Ukrainian delegation proposed

The diplomatic mission revived
The provisions of the Charter provided for
The official appeal to the embassy stated
International negotiations continued
The intergovernmental agreement confirmed

Вправа/Exercise

Прочитайте речення та вкажіть слова та вирази, які є неприйнятними для англomовного дипломатичного фахового дискурсу:

Сьогоднішня зустріч Президентів була неочікуванною.

Виступи глав держав були спонтанними.

У ході суперечки були наведені аргументи, які заперечувались учасниками переговорів.

Ми вимагаємо негайного підписання договору про торгівлю.

Дипломатичне відомство висловило своє незадоволення вчорашнім прийомом.

Домовленості, які були досягнуті в ході напружених переговорів, піддаються сумніву.

Президент запросив на приватну вечерю представника посольства.

Міністр Закордонних справ підвищив голос та емоційно прокоментував висловлювання колеги.

Посол відмовився від запрошення на обговорення проблемної ситуації.

На зустрічі послів з представниками засобів масової інформації було категорично відкинуто можливість потенційної зустрічі з громадськими активістами.

Угода про торгово-економічну співпрацю мала декларативний, а не економічний характер.

Міжнародне право передбачає подвійне тлумачення порушення норм закону.

Учасники саміту заборонили участь в обговоренні для представників окремих країн.

Державний секретар заперечив слова Президента про надання військової допомоги.

Read the sentences and indicate words and expressions that are unacceptable for English-language diplomatic professional discourse:

Today's meeting of the Presidents was unexpected.

The speeches of the heads of state were spontaneous.

In the course of the dispute, arguments were presented that were denied by the participants in the negotiations.

We demand the immediate signing of a trade agreement.

The diplomatic mission expressed dissatisfaction with the reception.

The agreements reached during the negotiations are questionable.

The President invited a representative of the embassy to a private dinner.

The Minister of Foreign Affairs raised his voice and emotionally commented on the statement of his colleague.

The ambassador refused the invitation to discuss the problematic situation.

At the meeting of the ambassadors with the representatives of the mass media, the possibility of a potential meeting with public activists was categorically rejected.

The agreement on trade and economic cooperation was declarative, not economic.

International law provides for a double interpretation of a violation of the law.

Summit participants banned representatives of individual countries from participating in the discussion.

The Secretary of State denied the President's words about providing military assistance.

Короткий англо-український словник базових дипломатичних термінів

diplomacy – дипломатія

international relations – міжнародні відносини

foreign agency – закордонне відомство

diplomat – дипломат

diplomatic rank – дипломатичний ранг

Ministry of International Affairs – Міністерство Закордонних Справ
Foreign minister – Міністр Закордонних Справ
Embassy – посольство
ambassador – посол
attache – аташе
world politics – світова політика
world – світ
geopolitics – геополітика
strategic international partner – стратегічний міжнародний партнер
strategic partnership – стратегічне партнерство
Foreign Policy – зовнішня політика
friendly politics – дружня політика
hostile politics – ворожа політика
foreign policy course – зовнішньополітичний курс
aggressor state – держава агресор
appeasement – політика умиротворення
neutrality – нейтралітет
ally – союзник
alliance – альянс
union – союз
international cooperation – міжнародна кооперація
international tension – міжнародна напруга
international negotiations – міжнародні переговори
bilateral negotiations – двосторонні переговори
unalternative position – безальтернативна позиція
compromise – компроміс
agreement – угода
treaty – договір
note of protest – нота протесту

deep concern – глибоке занепокоєння

comprehensive support – всеохоплююча підтримка

sanctions – санкції

agreements – домовленості

security guarantees – гарантії безпеки

diplomatic decision – дипломатичне рішення

language of diplomacy – мова дипломатії

international activity – міжнародна активність

Тема 2. Лінгвістичні особливості англійської мови дипломатії

Англійська мова має свої особливості, які стосуються її використання в фаховому дипломатичному дискурсі. Варто розуміти, що англійська мова вже давно вийшла за рамки державної мови певної країни. Міжнародний формат використання англійської мови накладає свої специфічні умови щодо її використання в дипломатичній сфері.

Оскільки йдеться про міжнародні відносини, то передовсім повинні використовуватися чіткі, усталені лінгвістичні конструкції, які будуть зрозумілі як носіям мови, так і всім зацікавленим особам. Мається на увазі потреба в такій побудові тексту, який не передбачатиме «труднощів перекладу». Для цього доречно використовувати не складні лексичні конструкції, які будуть зрозумілими та однозначними для всіх учасників міжнародної діяльності.

У англійській мові є базові термінологічні елементи, які найчастіше зустрічаються в дипломатичному протоколі. У першу чергу, йдеться про фундаментальний термін дипломатії – *угода, договір*. В англійськомовному дипломатичному дискурсі ми найчастіше зустрічаємо терміни *treaty* та *agreement*. Однак, якщо розглядати це питання в перехресному контексті дипломатії та лінгвістики, то будь-який відповідник цих термінів у мові може тлумачитись як угода в дипломатичному розумінні. Для англійськомовного дипломатичного дискурсу усі угоди, в незалежності від їхніх назв, є визнаними і мають рівноцінне значення.

Вправа/Exercise

Сформууйте речення англійською мовою, використовуючи слова та словосполучення (прикметник+іменник) з ключовими словами *treaty* та *agreement*:

basic agreement – базовий договір, основна угода

profitable treaty – вигідний договір

mutually beneficial agreement – взаємовигідна угода

bilateral agreement – двостороння угода

collective treaty – колективний договір

demarcation agreement – демаркаційна угода

peace agreement – мирна угода

trade and economic agreement – торгово-економічний договір

military-political treaty – військово-політичний договір

international agreement – міжнародна угода

Вправа/Exercise

Використайте при формуванні речень дієслова, які формують термінологічну базу для іменників **treaty** та **agreement**:

to accede to a – приєднатися до;

to adhere to a – дотримуватися;

to conclude a – укладати;

to denounce a – денонсувати;

to extend the validity of a – продовжити термін дії;

to initial a – ініціювати;

to ratify a – ратифікувати;

to register a – зареєструвати;

to sign a – підписати;

to violate a – порушувати;

to withdraw from a – вийти з;

to terminate the – розірвати;

to prolong the – пролонгувати;

to announce the – анонсувати.

Вправа/Exercise

Translate the sentence:

1. Ukraine and Spain have signed a basic treaty on the establishment of diplomatic relations.
2. Ukraine and Moldova have signed a border agreement.

3. Ukraine, together with the Baltic states, has signed a collective agreement on a free trade area.
4. Ukraine and Germany have signed a favorable bilateral agreement.
5. Ukraine and Norway have signed an agreement on cooperation in the energy sphere.
6. Ukraine and Turkey have agreed on the fundamental points of the agreement on military-defense cooperation.
7. Ukraine and EU countries continue ratification process of association agreement.
8. Ukraine and Belarus have not agreed on a new agreement on economic cooperation.
9. The agreement between Ukraine and the Russian Federation on participation in the military-defense sphere was denounced at the initiative of the Ukrainian side.
10. The agreement between Ukraine and Poland has entered into force.

Вправа/Exercise

Перекладіть речення:

1. Ще одна східноєвропейська держава приєдналася до колективного договору.
2. Країни-учасники конгресу взяли на себе зобов'язання неухильно дотримуватися усіх положень ратифікованої угоди.
3. Дипломатія – це мистецтво укладати взаємовигідні міжнародні та міждержавні договори.
4. Реагуючи на нові загрози, держави прийняли рішення денонсувати договір.
5. У ході переговорів сторони домовилися продовжити термін дії попередньої угоди.
6. В учасників саміту була можливість ініціювати внесення змін до існуючого договору.
7. Сторони запевнили про необхідність швидко ратифікувати підписаний договір.
8. Постає необхідність зареєструвати поправки до діючої міждержавної угоди.

9. Учасники саміту домовилися не порушувати норми і принципи укладеної угоди.
10. Президент прийняв рішення вийти з переговорного процесу, який не демонстрував ефективності.

У дипломатичних документах часто використовують слова-кліше, які є зрозумілими для всіх учасників переговорного процесу та спрощують написання тексту. Серед найбільш затребуваних англомовних варіацій відзначимо такі:

firstly – по-перше, передовсім

secondly – по-друге

more over – більше

finally – нарешті, зрештою

in reply to – у відповідь на (прохання)

in answer to – у відповідь на (питання)

in respond to – у відповідь на

prior to – до

further to – далі до

nevertheless – тим не менше

following – після

however – однак.

Вправа/Exercise

Перекладіть текст, в якому використовуються слова-кліше дипломатичного характеру:

Сторони домовилися якнайшвидше здійснити такі кроки для врегулювання конфліктної ситуації торгово-економічного характеру:

- По-перше, прийнято рішення про призупинення дії постанови про встановлення мита на окремі групи товарів.
- По-друге, вирішено узгодити тимчасове положення про ведення торгово-економічних відносин між двома державами.

- Наостанок, запланована зустріч робочих груп для підготовки переговорів щодо укладання нового торгово-економічного договору між державами.

У відповідь на прохання країн-партнерів, учасники переговорів домовилися дотримуватися норм міжнародного права. У відповідь на запит країн Мюнхенського договору, сторони конфлікту вказали терміни потенційного вирішення торгово-економічних протиріч та відновлення транзиту енергоносіїв.

Однак, представники учасників переговорів зазначили, що наразі існують протиріччя в окремих положеннях щодо торгово-економічної співпраці. Тим не менше, спостерігається суттєвий прогрес у переговорах про відновлення зони вільної торгівлі між державами. Після консультацій з усіма зацікавленими сторонами, учасники переговорів висловили сподівання на швидке відновлення конфлікту та підписання нового договору.

У англomовному варіанті дипломатичного дискурсу активно використовуються просторово-часові прийменники. Серед найпоширеніших прикладів у дипломатичних документах знаходимо такі прийменники просторово-часового штибу:

From – від

Before – раніше

Toward – до (напрямок)

Until – доти, доки

When – коли

Here – тут

After – після

Between – між

Among – поміж

Вітається у англomовному дипломатичному дискурсі використання слів послідовності:

as soon as – як тільки

later – пізніше

after – після

as follows – наступним чином

the following – наступне

the foregoing – вищезазначене

the next – наступний.

Тестові завдання:

1. Що означає словосполучення **profitable treaty**?
 - 1) мирний договір
 - 2) міжнародний договір
 - 3) торговий договір
 - 4) вигідний договір
 - 5) двосторонній договір

2. Що означає словосполучення **bilateral agreement**?
 - 1) колективна угода
 - 2) мирна угода
 - 3) вигідна угода
 - 4) двостороння угода
 - 5) міжнародна угода

3. Що означає словосполучення **basic agreement**?
 - 1) базова угода
 - 2) мирна угода
 - 3) вигідна угода
 - 4) двостороння угода
 - 5) міжнародна угода

4. Що означає словосполучення **international agreement**?
 - 1) базова угода
 - 2) мирна угода
 - 3) вигідна угода

- 4) двостороння угода
- 5) міжнародна угода

5. Що означає словосполучення *military-political treaty*?

- 1) мирний договір
- 2) міжнародний договір
- 3) військово-політичний договір
- 4) вигідний договір
- 5) двосторонній договір

6. Значення дієслова *to accede to* а в дипломатичній мові:

- 1) приєднатися до
- 2) відмовитися
- 3) припинити
- 4) додати
- 5) завершити

7. Значення англomовного дієслова *to adhere to* а в дипломатичній мові:

- 1) дотримуватися
- 2) відхилити
- 3) закликати
- 4) заперечувати
- 5) підтримувати

7. Значення англomовного дієслова *to conclude* а в дипломатичній фаховій мові:

- 1) денонсувати
- 2) укладати
- 3) продовжувати
- 4) перейменувати
- 5) перекласти

8. Значення англомовного дієслова to denounce а в дипломатичній фаховій мові:

- 1) денонсувати
- 2) укладати
- 3) продовжувати
- 4) перейменувати
- 5) перекласти

9. Значення англомовного дієслова to ratify а в дипломатичній фаховій мові:

- 1) ратифікувати
- 2) укладати
- 3) продовжувати
- 4) перейменувати
- 5) перекласти

10. Значення англомовного дієслова to withdraw from а в дипломатичній мові:

- 1) ратифікувати
- 2) вийти з
- 3) продовжувати
- 4) перейменувати
- 5) перекласти

11. Значення англомовного словосполучення (іменник + дієслово) impose sanctions в дипломатичній мові:

- 1) накласти санкції
- 2) зняти санкції
- 3) відтермінувати санкції
- 4) відмінити санкції
- 5) посилити санкції

12. Значення англомовного словосполучення (іменник + дієслово) strengthen sanctions в дипломатичній мові:

- 1) накласти санкції
- 2) зняти санкції
- 3) відтермінувати санкції
- 4) відмінити санкції
- 5) посилити санкції

13. Значення англомовного словосполучення (іменник + дієслово) postpone sanctions в дипломатичній мові:

- 1) накласти санкції
- 2) зняти санкції
- 3) відтермінувати санкції
- 4) відмінити санкції
- 5) посилити санкції

14. Значення англомовного словосполучення (іменник + дієслово) propose sanctions в дипломатичній мові:

- 1) накласти санкції
- 2) зняти санкції
- 3) пропонувати санкції
- 4) відмінити санкції
- 5) посилити санкції

15. Значення англомовного словосполучення (іменник + дієслово) expect sanctions в дипломатичній мові:

- 1) накласти санкції
- 2) очікувати санкції
- 3) відтермінувати санкції
- 4) відмінити санкції
- 5) посилити санкції

Тема 3. Класифікація англомовної дипломатичної документації

Документація є важливим складником в будь-якій сфері суспільної діяльності. Коли ж йдеться про дипломатичний кластер, який пронизаний підписанням різноманітних угод, договорів затвердженням статутів та хартій, то документація виходить на перший план офіційно-ділового елементу дипломатичної роботи.

Якщо ж додати до вказаних аспектів ще й офіційне та неофіційне дипломатичне листування, разом з веденням дипломатичного протоколу, то можна говорити про те, що впорядкування документації є чи не найважливішим робочим моментом в рутинній роботі дипломатичного відомства. Для успішної роботи дипломатів необхідно чітко знати та вміло оперувати англомовною документацією.

Вправа/Exercise

Перекладіть основні елементи дипломатичної документації:

договір

угода

статут

конвенція

хартія

декларація

протокол

меморандум

заява

лист

нота

грамота

комюніке

резолюція

директива

Вправа/Exercise

Translate sentences with terms that refer to diplomatic documents:

The agreement is concluded for 50 years.

The organization's charter has been approved and ratified by all its members.

The Convention on the Observance of Human Rights has entered into force.

The Declaration of Sovereignty was the final manifestation of the people's desire for independence.

The official minutes of the bilateral meeting were recorded by international observers.

The memorandum provided for the establishment of friendly relations between the states.

The ambassadors' statement aroused considerable interest in the media.

An official letter from the Ministry of Foreign Affairs confirmed the intentions of the parties.

The Ministry of Foreign Affairs has sent a note of protest in connection with the recent events.

The President received credentials from ambassadors of neighboring countries.

The Minister of Foreign Affairs received directives for negotiations.

The common position in the negotiations was confirmed by a resolution.

Геополітична активність багато в чому диктує хід та спрямування міжнародних відносин. Відтак, термінологія, пов'язана з геополітикою є важливим складником дипломатичного дискурсу.

Bnpaea/Exercise

Translate the terms of diplomatic discourse related to geopolitical space:

National security

geopolitics

unipolar world

bipolar world

multipolar world

state interests

civilization development

geopolitical space

allies

union

G7 countries

developing countries

third world countries

Bnpaea/Exercise

Translate the sentence:

1. National security is a key factor in foreign policy.
2. Geopolitics is a determining factor in negotiations between states.
3. The unipolar world was not typical of the twentieth century.
4. The bipolar world of the second half of the twentieth century became the scene of confrontation between the United States and the Soviet Union.
5. The multipolar world is characteristic of the modern model of civilization.
6. Diplomats defended state interests in international negotiations.
7. Modern civilizational development involves cooperation in all spheres of social activity.

8. Geopolitical space is favorable for trade and economic activity.
9. The United States will provide support to developing countries.
10. The G7 countries have assured the world community of their efforts to prevent a large-scale military conflict.

До наукового обігу вводиться поняття фахового тексту. Це, як правило, офіційний документ, у якому текст відіграє не лише ознайомчу чи інформативну роль, а й настановчу. Наразі розрізняють такі функції фахового тексту:

- інформуючу
- оціночну
- аналітичну
- розпорядчу
- систематизуючу.

Вправа/Exercise

Зробіть англо-український та українсько-англійський синхронний переклад документу та проведіть аналіз дипломатичного фахового тексту Хартії про стратегічне партнерство між Україною та США:

- 1) Відокремте та проаналізуйте комунікативно-функціональні складники тексту.
- 2) Виділіть слова чи вирази дипломатичного характеру.
- 3) Вкажіть кліше, притаманні дипломатичному тексту.

Ukraine-US Charter on Strategic Partnership Хартія стратегічного партнерства США – Україна	
Preamble The United States and Ukraine:	Преамбула Сполучені Штати Америки та Україна:
«Reaffirm the importance of our relationship as friends and strategic partners, based both on our shared values and common interests, including a commitment to a Europe that is whole,	

<p>free, democratic, and at peace. Reiterate that the strategic partnership existing between our two nations is critical for the security of Ukraine and Europe as a whole».</p>	
	<p>«Підкреслюють, що їх партнерство ґрунтується на спільних демократичних цінностях, повазі до прав людини та верховенства права, а також відданості втіленню Україною глибоких і всеохоплюючих реформ, необхідних для повної інтеграції до європейських та євроатлантичних інституцій з метою забезпечення економічного процвітання свого народу».</p>
<p>«Commend Ukraine’s significant progress towards improving its democracy as well as its commitment to continuing democratic reform, which are crucial for advancing democracy throughout Eastern Europe».</p>	
	<p>«Підкреслюють непохитну відданість суверенітету, незалежності та територіальній цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів, включаючи Крим та територіальні води, в умовах триваючої російської агресії, яка загрожує миру та стабільності в регіоні та підриває заснований на правилах глобальний порядок».</p>
<p>«Declare our determination to deepen our strategic partnership by expanding bilateral cooperation in political, security, defense, development, economic, energy, scientific, educational, cultural, and humanitarian spheres».</p>	

	«Підтверджують зобов'язання Президентів Байдена та Зеленського щодо зміцнення стратегічного партнерства між Україною та США від 1 вересня 2021 року».
«Intend to use the Strategic Partnership Commission (SPC), its Working Groups and other bilateral mechanisms to maximize the potential of our cooperation and address the challenges outlined in this Charter».	
Section I: Principles of Cooperation «This Charter is based on core principles and beliefs shared by both sides:»	Розділ I: Принципи співробітництва «Ця Хартія заснована на основних принципах і переконаннях, які поділяють обидві сторони:»
«Support for each other's sovereignty, independence, territorial integrity, and inviolability of borders constitutes the foundation of our bilateral relations».	
	«Наша дружба та стратегічні відносини походять з нашого фундаментального взаємного розуміння та усвідомлення спільного переконання в тому, що демократія та верховенство права є головними гарантами безпеки, процвітання та свободи».
«Cooperation between democracies on defense and security is essential to respond effectively to threats to peace and stability».	
	«Сильна, незалежна та демократична Україна, здатна захищати свій суверенітет і територіальну цілісність та сприяти регіональній стабільності, робить внесок у безпеку та процвітання не лише народу України, а й цілісної, вільної, демократичної та мирної Європи».

Section II: Security and Countering Russian Aggression	Розділ II: Безпека та протидія російській агресії
«The United States and Ukraine share a vital national interest in a strong, independent, and democratic Ukraine. Bolstering Ukraine’s ability to defend itself against threats to its territorial integrity and deepening Ukraine’s integration into Euro-Atlantic institutions are concurrent priorities».	
	«Сполучені Штати визнають унікальний внесок України в нерозповсюдження ядерної зброї і роззброєння та підтверджують свої зобов’язання згідно з “Меморандумом про гарантії безпеки у зв’язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї” (Будапештський меморандум) від 5 грудня 1994 року».
«Guided by the April 3, 2008 Bucharest Summit Declaration of the NATO North Atlantic Council and as reaffirmed in the June 14, 2021 Brussels Summit Communique of the NATO North Atlantic Council, the United States supports Ukraine’s right to decide its own future foreign policy course free from outside interference, including with respect to Ukraine’s aspirations to join NATO».	
	«Сполучені Штати та Україна мають намір продовжити низку важливих заходів для запобігання зовнішній прямій та гібридній агресії проти України та притягнути Росію до відповідальності за агресію та порушення міжнародного права,

	<p>включаючи захоплення та спробу анексії Криму та керований Росією збройний конфлікт в окремих районах Донецької та Луганської областей України, а також продовження зловмисної поведінки. Сполучені Штати мають намір підтримувати зусилля України щодо протидії збройній агресії, економічним та енергетичним порушенням, а також зловмисної кіберактивності з боку Росії, у тому числі шляхом збереження санкцій проти чи пов'язаних з Росією та застосування інших відповідних заходів до відновлення територіальної цілісності України в її міжнародно визнаних кордонах».</p>
<p>«The United States does not and will never recognize Russia's attempted annexation of Crimea and reaffirms its full support for international efforts, including in the Normandy Format, aimed at negotiating a diplomatic resolution to the Russia-led armed conflict in the Donetsk and Luhansk regions of Ukraine on the basis of respect for international law, including the UN Charter. The United States supports Ukraine's efforts to use the Crimea Platform to coordinate international efforts to address the humanitarian and security costs of Russia's occupation of Crimea, consistent with the Platform's Joint Declaration».</p>	
	<p>«Сполучені Штати та Україна прийняли Стратегічну оборонну програму 2021 року за основу поглибленого співробітництва між</p>

	США та Україною у сфері оборони та безпеки та мають намір працювати над просуванням спільних пріоритетів, включаючи впровадження реформ оборони та оборонної промисловості, поглиблення співпраці в таких сферах, як безпека Чорного моря, кіберзахист та обмін розвідувальними даними, а також протидія російській агресії».
«The United States and Ukraine are key partners in the broader Black Sea region and will seek to deepen cooperation with Black Sea Allies and partners to ensure freedom of navigation and effectively counter external threats and challenges in all domains».	
	«Сполучені Штати залишаються відданими у допомозі Україні у поточних реформах оборони та безпеки та продовженні активної підготовки та навчань. Сполучені Штати підтримують зусилля України щодо максимального підвищення статусу як партнера НАТО з розширеними можливостями для покращення взаємосумісності».
«Ukraine intends to continue to enhance democratic civilian control of the military, reform its security service, and modernize its defense acquisition processes to advance its Euro-Atlantic aspirations».	
	«Сполучені Штати та Україна підкреслюють важливість тісної співпраці в рамках міжнародних інституцій, включаючи Організацію Об'єднаних Націй, ОБСЄ та Раду Європи, та мають намір примножити зусилля у пошуку нових підходів та

	<p>розробці спільних дій для запобігання спробам окремих держав знищити заснований на правилах міжнародний порядок і примусово переглянути міжнародно визнані державні кордони».</p>
<p>«The United States and Ukraine intend to support accountability for those responsible for abuses of human rights in the territories of Ukraine temporarily occupied by Russia, and to support the release of political prisoners and hostages held in these territories. The United States intends to continue to support impartial criminal investigations conducted by war crimes units under the Office of the General Prosecutor».</p>	
	<p>«Сполучені Штати мають намір і надалі допомагати Україні в наданні гуманітарної підтримки людям, які постраждали або переміщені внаслідок керованого Росією збройного конфлікту в Донецькій та Луганській областях, оскільки Уряд України збільшує надання життєво необхідної допомоги у вигляді продуктів харчування, притулку, безпечної питної води та захисту для найбільш уразливих верств населення, у тому числі людей похилого віку».</p>
<p>«The United States remains committed to enhancing Ukraine’s ability to secure and police its borders, and to pursuing greater information sharing and law enforcement cooperation to counter international criminal and terrorist activity, including the trafficking of people, weapons, and narcotics».</p>	

	«Сполучені Штати та Україна є відданими боротьбі з розповсюдженням зброї масового ураження та захищати передові технології шляхом дотримання міжнародних стандартів нерозповсюдження, посилення та ефективного впровадження режимів експортного контролю та партнерства для управління технологічними ризиками, що виникають».
«The United States and Ukraine are committed to further developing their partnership in cyber security, countering hybrid threats, combating the spread of disinformation while upholding freedom of expression, and strengthening Ukraine’s cyber security infrastructure».	
Section III: Democracy and Rule of Law	Розділ III: Демократія і верховенство права
«The United States and Ukraine are bound by the universal values that unite the free people of the world: respect for democracy, human rights, and the rule of law. Strengthening the rule of law, promoting reform of the legal system and of law enforcement structures, and combating corruption are crucial to the prosperity of Ukraine and its people».	
	«Сполучені Штати визнають прогрес, досягнутий Україною у зміцненні своїх демократичних інститутів, і вітають важливі кроки, зроблені Україною для розвитку ефективної національної системи правосуддя і боротьби з корупцією. Сполучені Штати та Україна визнають необхідність подальшої реалізації всеохоплюючої програми реформ для

	продовження трансформації країни та забезпечення світлого майбутнього для всіх людей в Україні».
«The United States intends to continue to support Ukraine’s commitment to strengthen efforts to combat corruption, including through independent media and journalism, and empower institutions that prevent, investigate, prosecute, and adjudicate corruption cases to bolster faith in rule of law, build a competitive economy, and to integrate Ukraine fully into European and Euro-Atlantic structures».	
	«Сполучені Штати визнають прогрес України у здійсненні реформ, у тому числі кроки вперед у реформах системи оборони та оборонної промисловості, створення незалежних антикорупційних інституцій, земельної реформи, реформі місцевого самоврядування та децентралізації, а також діджиталізації. Сполучені Штати мають намір продовжувати підтримку подальших реформ правоохоронної галузі та правосуддя відповідно до найкращого міжнародного досвіду, щоб зміцнити довіру суспільства до інституцій, відповідальних за утвердження верховенства права в Україні».
«The United States and Ukraine intend to continue to cooperate closely to promote remembrance, including increased public awareness of the Holodomor of 1932-1933 in Ukraine, and other brutalities committed within and against Ukraine in the past».	

	<p>«Сполучені Штати та Україна підтверджують важливість зміцнення поваги до прав людини та основоположних свобод відповідно до міжнародних зобов'язань і обов'язків, а також боротьби з расизмом, ксенофобією, антисемітизмом і дискримінацією, у тому числі проти ромів і членів спільноти ЛГБТК+».</p>
<p>«The United States and Ukraine share a desire to strengthen our people-to-people ties and enhance our cultural, educational, and professional exchanges that promote innovation, scientific research, entrepreneurship and increase mutual understanding between our people».</p>	
<p>Section IV: Economic Transformation</p>	<p>Розділ IV: Економічна трансформація</p>
	<p>«Сполучені Штати та Україна мають намір розширити співпрацю для підтримки економічних реформ, створення нових робочих місць, прискорення економічного зростання, підтримки зусиль у рамках Американсько-української Ради з торгівлі та інвестицій задля розширення доступу до ринку товарів та послуг і покращення інвестиційного клімату, у тому числі шляхом забезпечення посиленого захисту інтелектуальної власності. Продовження ухвалення та здійснення реформ в Україні мають істотне значення для того, щоб її економіка працювала для всіх її людей. Сполучені Штати підтримують амбітний план трансформації економіки України, спрямований на реформування та модернізацію її</p>

	<p>ключових галузей, а також сприяння інвестиціям. Україна і Сполучені Штати визнають необхідність підвищення рівня енергетичної безпеки України та здійснення невідкладних дій для подолання проблем, пов'язаних зі зміною клімату, за допомогою стійких, ефективних та довготривалих політичних рішень, які підкріплюються поточною реформою корпоративного управління».</p>
<p>«The United States and Ukraine intend to strengthen economic and commercial ties, promote liberalization of trade conditions and facilitate access to markets for goods and services. The United States intends to support Ukraine's efforts to create a robust investment environment built on the principles of rule of law, a fair judiciary, transparency, respect for workers' rights, innovations and digitalization, and strong protections for intellectual property».</p>	
	<p>«Україна зобов'язується приділяти першочергове значення зусиллям з реформування корпоративного управління на своїх державних підприємствах і в банках, які мають на меті сприяти стійкому і всеохоплюючому економічному зростанню української економіки, та двостороннім американо-українським економічним відносинам. Сполучені Штати мають намір продовжувати співпрацю з Україною в цьому напрямку. Сполучені Штати також мають намір розширити підтримку ініціатив з приватизації, співпрацювати з Україною над</p>

	створенням умов для залучення американських інвестиції в такі проекти, підтримуватиме розвиток приватного сектору та посилюватиме нагляд за фінансовим сектором».
«The United States is committed to the energy security of Ukraine and intends to support Ukraine’s efforts to become energy independent, decarbonize its economy, deregulate its energy sector, diversify energy supplies, integrate with Europe’s energy grid, modernize its nuclear sector, manage a just transition from coal, and prevent the Kremlin’s use of energy as a geopolitical weapon. The Strategic Energy and Climate Dialogue is designed to accelerate these efforts».	
	«Сполучені Штати та Україна мають намір співпрацювати задля сприяння торговому партнерству між українськими та американськими компаніями для значного збільшення їх участі в економіках обох країн, зокрема, у проектах в енергетиці, сільському господарстві, інфраструктурі, транспорті, безпеці, охороні здоров’я, а також з особливим акцентом на діджиталізацію».
«The United States and Ukraine intend to continue cooperation in the exploration and use of outer space for peaceful purposes, and in implementing other mutually beneficial initiatives within bilateral science and technology cooperation».	
	«Сполучені Штати та Україна ще раз підтверджують необхідність зміцнення інфраструктури системи охорони

	здоров'я України та її здатності реагувати на пандемії, такі як COVID-19, та подолати їх. Сполучені Штати мають намір продовжувати пошук шляхів надання Україні допомоги для досягнення зазначених цілей».
«This Charter replaces the U.S.-Ukraine Charter on Strategic Partnership, signed at Washington on December 19, 2008. The United States and Ukraine intend to revise this Charter every ten years or earlier if both sides believe that changes are needed».	«Ця Хартія замінює Хартію про стратегічне партнерство між Сполученими Штатами Америки та Україною, підписану у Вашингтоні 19 грудня 2008 р. Сполучені Штати та Україна мають намір переглядати цю Хартію кожні десять років або раніше, якщо обидві сторони вважатимуть, що вона потребує змін».

Окрему увагу в англомовній фаховій дипломатичній термінології варто звернути на декларативні частини. В переважній більшості декларативна частина використовується в преамбулах та вступних частинах міжнародних документів. Також така побудова речень характерна для усього документу, якщо він має декларативний характер без чітких практичних настанов.

Розглянемо таку граматичну конструкцію на прикладі Universal Declaration of Human Rights (Загальної декларації прав людини Організації Об'єднаних Націй). У цьому документі ключовим складником, який формує декларативну частину є слово *whereas*.

Вправа/Exercise

Translate the main provisions of the preamble to the United Nations Declaration of Human Rights:

Universal Declaration of Human Rights	
Preamble	
« Whereas recognition of the inherent dignity and of the equal and inalienable rights of all members of the human family	

<p>is the foundation of freedom, justice and peace in the world»,</p>	
<p>Whereas disregard and contempt for human rights have resulted in barbarous acts which have outraged the conscience of mankind, and the advent of a world in which human beings shall enjoy freedom of speech and belief and freedom from fear and want has been proclaimed as the highest aspiration of the common people,</p>	
<p>«Whereas it is essential, if man is not to be compelled to have recourse, as a last resort, to rebellion against tyranny and oppression, that human rights should be protected by the rule of law»,</p>	
<p>«Whereas it is essential to promote the development of friendly relations between nations»,</p>	
<p>«Whereas the peoples of the United Nations have in the Charter reaffirmed their faith in fundamental human rights, in the dignity and worth of the human person and in the equal rights of men and women and have determined to promote social progress and better standards of life in larger freedom»,</p>	
<p>«Whereas Member States have pledged themselves to achieve, in co-operation with the United Nations, the promotion of universal respect for and observance of human rights and fundamental freedoms»,</p>	
<p>«Whereas a common understanding of these rights and freedoms is of the greatest importance for the full realization of this pledge».</p>	

Двосторонні відносини – найбільш поширена дипломатична активність. Зрозуміло, що документація, яка характеризує цей кластер міжнародної дипломатії є найбільш поширеною. Зазначимо, що характерною ознакою багатьох двосторонніх угод є використання англійської мови навіть за умови того, що суб'єкти переговорів не є англومовними країнами. Водночас, традиційною є практика перекладу англійською мовою текстів договорів між країнами, які використовують свої державні мови. Це сприяє поживленню інтересу до підписаних угод серед світової спільноти, яка, використовуючи міжнародну англійську мову, має можливість вивчати та розуміти зовнішньополітичні курси країн.

Вправа/Exercise

Перекладіть речення, в яких висвітлюються приклади двосторонніх відносин між державами:

1. Україна та Сполучені Штати Америки спільно закликають до вирішення конфлікту виключно дипломатичним шляхом.
2. Дипломатичне відомство Великобританії активно співпрацює з громадськими організаціями в Україні.
3. Посол Канади в Україні провів консультації з політичними партіями українського парламенту.
4. Зустріч на рівні міністрів закордонних справ України та Канади відбулася на початку листопада 2020 року.
5. Офіційний візит президента Сполучених Штатів Америки до України запланований у 2023 році.
6. Зовнішньополітичний курс України був презентований міністром закордонних справ на міжнародній конференції в Києві.
7. Австралія відкриває нове консульство в Україні.
8. Українське дипломатичне відомство у Лондоні змінило адресу.
9. Президент України надіслав вітання новообраному канцлеру Німеччини.
10. Україна та Туреччина активізувала переговорний процес щодо створення зони вільної торгівлі.

11. Україна прийняла офіційну делегацію з Пакистану в Києві.
12. Україна та Китайська Народна Республіка узгодили план дій щодо співробітництва в науково-технічній сфері.
13. Україна та Швейцарія погодили дорожню карту щодо організації безвізового режиму між країнами.
14. Україна та Румунія підписали Меморандум щодо питань транскордонного співробітництва.
15. Президент Польщі висловив глибоке занепокоєння з приводу ескалації конфлікту на сході України.
16. Прем'єр-міністр Великобританії запевнив український уряд у підтримці з боку країн-партнерів.
17. Президент України прийняв вірчі грамоти від послів Італії, Швеції та Ісландії.
18. Міністри закордонних справ України та Польщі домовилися про подальшу співпрацю.
19. Канада запевнила офіційний Київ у продовженні інтеграційного курсу України до структур колективної безпеки НАТО.
20. Міністр закордонних справ України зустрівся з швейцарським колегою у Женеві.

Вправа/Exercise

Construct a sentence by choosing an appropriate word or phrase:

The President of Ukraine instructed the <i>Minister of Foreign Affairs/Minister of the Interior</i> to pay a working visit to Canada.	The President of Ukraine instructed the <i>Minister of Foreign Affairs/Minister of the Interior</i> to discuss police development strategies with the Canadian Board.
<i>Domestic policy/Foreign policy</i> issues were resolved at a bilateral meeting of heads of state.	<i>Domestic policy/Foreign policy</i> issues were not discussed at the bilateral meeting of heads of state.

According to the law, <i>the President/the Prime Minister</i> is nominating the Minister for Foreign Affairs of Ukraine.	According to the law, <i>the President/the Prime Minister</i> is nominating the Minister of Foreign Affairs of Ukraine.
--	---

Вправа/Exercise

Перекладіть речення, в яких висвітлюється активність дипломатичного відомства країни:

1. Міністр закордонних справ України наголосив на необхідності дотримання положень договору про зону вільної торгівлі.
2. Дипломатична місія щодо вирішення проблем демаркації кордону з сусідньою країною була успішною.
3. Президент України доручив Міністерству закордонних справ налагодити співпрацю з іноземними партнерами.
4. Міністр закордонних справ здійснив візит до Сполучених Штатів Америки.
5. Зустріч на рівні Міністрів закордонних справ України та Туреччини запланована на наступний рік.
6. Дипломатичні зусилля були спрямовані на налагодження діалогу щодо спірного питання.
7. Міністерство закордонних справ України організувало виставку-реквієм до Дня пам'яті жертв Голодомору в країнах, де присутні вітчизняні дипломатичні представництва.
8. Міністр закордонних справ прозвітував про роботу відомства за рік на засіданні Верховної Ради України.
9. Міністри Закордонних справ України та Австрії узгодили питання щодо уникнення подвійного оподаткування.
10. Згідно з законодавством, Міністерство закордонних справ України організовує роботу дипломатичних представництв нашої держави закордоном.

Вправа/Exercise

Construct a sentence by choosing an appropriate word or phrase:

The Prime Minister of Ukraine <i>accepted/rejected</i> the proposal of the neighboring state on mutually beneficial cooperation.	The Prime Minister of Ukraine <i>accepted/rejected</i> the proposal of the neighboring state on unfavorable terms of trade.
The British Diplomatic Office <i>not cooperate/actively cooperates</i> with public organizations in Ukraine.	The British Diplomatic Office does <i>not cooperate/actively cooperates</i> with the self-proclaimed republics in eastern Ukraine.
Ukraine and Turkey <i>have intensified/have intensified</i> negotiations on a free trade area.	Ukraine and Turkey <i>have suspended/have intensified</i> negotiations on a free trade zone.
Ukraine has decided <i>to join/to withdraw</i> from the negotiation process on European integration.	Ukraine has decided <i>to join/to withdraw</i> the negotiation process on Eurasian integration.

Вправа/Exercise

Сформуйте речення англійською мовою, використовуючи слова та словосполучення, які вказують на переговорний процес:

вести переговори – **negotiate**

приєднатися до переговорів – **join the negotiations**

вийти з переговорного процесу – **withdraw from the negotiation process**

завершити переговори – **complete negotiations**

відновити переговорний процес – **resume the negotiation process**

залучити до переговорів – **involve in negotiations**

за участі – **with participation of**

країна-посередник – **intermediary country**

вирішити спірне питання – **to resolve a controversial issue**

досягти домовленостей – **reach agreements**

врегулювати розбіжності – **settle differences**

безрезультатні переговори – **fruitless negotiations**

компромісне рішення – **compromise solution**

неофіційні домовленості – **informal arrangements**

за результатами переговорів – **according to the results of negotiations.**

Вправа/Exercise

Translate sentences using words and phrases that indicate the negotiation process:

Diplomats demonstrated excellent negotiation skills.

The state decided to join the negotiations.

Allied countries have decided to withdraw from the negotiation process.

The participants decided to complete negotiations without a final decision.

The G7 countries called for the resumption of the negotiation process.

Neighboring countries need to be involved in the negotiations.

Negotiations were held with the participation of the first statesmen of the union.

Ukraine has acted as a mediator in resolving the conflict.

The tense negotiations allowed to resolve the disputed issue.

Mutually beneficial agreements can be reached during lengthy negotiations.

The parties to the conflict must settle the differences.

We are forced to state that the talks were fruitless.

A compromise solution was the key to a peace treaty.

The signing of the agreement was preceded by informal agreements.

Informal arrangements were recorded in a secret protocol.

As a result of the negotiations, the quotas of the participating countries were determined.

Вправа/Exercise

Сформуйте речення англійською мовою, використовуючи слова та словосполучення, які характеризують міжнародні відносини:

міжнародні відносини – **international relations**

двосторонні відносини – **bilateral relations**

держави-учасники – **Member States**

союзні-держави – **union states**

держави-сторони конфлікту – **states, parties to the conflict**

розвивати відносини – **develop relationships**

підтримувати відносини – **maintain a relationship**

зміцнити відносини – **strengthen relations**

офіційні відносини – **official relations**

відновити відносини – **rebuild relationship**

покращити відносини – **improve relationships**

розірвати відносини – **break up relationship**

призупинити відносини – **suspend relationship**

погіршити відносини – **consider a relationship**

неофіційні відносини – **informal relationship**

напружені відносини – **tense relationship**

проведення консультацій – **conducting consultations**

втручання у внутрішні справи – **man in internal affairs**

здійснювати/проводити дипломатичну роботу – **conduct/deliver diplomacy**

бути складником дипломатії – **be part of diplomacy**

дипломатичне представництво – **diplomatic mission**

дипломатична присутність – **diplomatic presence**

дипломатична активність – **diplomatic activity**

дипломатичні зусилля – **diplomatic efforts**

цілі дипломатії – **objectives of diplomacy**

дипломатичні методи – **diplomatic methods**

спільна позиція – **common position**

різні погляди – **different views**

Вправа/Exercise

Translate sentences using words and phrases that describe international relations:

International relations are an important part of civilizational development.

Bilateral relations between the states have reached a new level.

The member states approved the charter of the newly established organization.

Allied states unanimously supported the proposal to approve the organization's charter.

States parties to the conflict have denied the use of military methods.

The participants of the international congress agreed to develop relations.

Countries have found opportunities to maintain relations in conditions of instability.

During the bilateral talks, the presidents stressed the importance of strengthening relations.

Official relations between the post-Soviet states remain tense.

The conference called on the parties to the conflict to resume diplomatic relations.

Representatives of the G7 welcome the desire to strengthen relations.

The heads of government noted the tensions in diplomatic relations.

Last year, relations between Ukraine and Russia deteriorated.

The attempt to sever diplomatic relations was condemned by the world community.

Tensions between the states do not contribute to the improvement of economic cooperation.

Diplomatic missions continued to hold consultations on the de-escalation of the conflict.

Ukraine has shown diplomatic activity in resolving the issue of European integration.

All available diplomatic methods must be used to achieve peace and stability.
Diplomatic efforts were made to establish contacts between the parties to the conflict.
Different views did not prevent the signing of a declaration of cooperation.
The common position of the allies was the result of long negotiations.

Тема 4. Англійська мова в документах міжнародних організацій (ООН, НАТО, ЮНЕСКО та ін.)

Міжнародні організації є зручним майданчиком для ведення комунікації між державами, корпораціями, культурами тощо. Сучасний соціокультурний простір характеризується значною кількістю міжнародних організацій, які забезпечують розвиток усіх сфер суспільної активності. Питання лінгвістичного супроводу постійних переговорів та зустрічей учасників цих організацій завжди актуальне. Фундаментальною настановою щодо мовного питання є використання мов учасників та спроби уніфікації завдяки використанню англійської, французької та інших мов.

Однією з основних міжнародних установ є Організація Об'єднаних Націй. Зазначимо, що англійська мова є офіційною та робочою мовою ООН. Такий статус мають 6 мов світу. Згідно зі статистикою, англійська мова має найбільшу популярність серед усіх інших мов. Використовується англійська мова в ході засідань, робочих груп, переговорів, виступів тощо.

Англійська мова є інтегруючим складником в таких організаціях як НАТО, ЄС, ВТО, МАГАТЕ та багатьох інших.

Вправа/Exercise

Завершіть речення:

Представники східноєвропейських держав на засіданні Ради Безпеки ООН виступили зі

Країни НАТО одноголосно засудили агресію з боку Російської Федерації та узгодили

Представники Міжнародного Валютного Фонду відвідали Україну та висловили

Учасники організації МАГАТЕ прийняли рішення про важливість розвитку

Низка країн Світової Організації Торгівлі висунула претензії Китайській Народній Республіці у питаннях

Вправа/Exercise

Complete the sentence:

Representatives of Eastern European countries addressed the UN Security Council.

NATO countries unanimously condemned the aggression by the Russian Federation and agreed to....

Representatives of the International Monetary Fund visited Ukraine and expressed....

The members of the IAEA have decided on the importance of development....

A number of countries of the World Trade Organization have made claims to the People's Republic of China in matters of....

Вправа/Exercise

Зробіть англо-український та українсько-англійський синхронний переклад документу та проведіть аналіз дипломатичного фахового тексту Північноатлантичного договору:

Завдання для аналізу документа:

1. Визначити тип документа
2. Вказати суб'єктів та адресатів документа
3. Зазначити спрямованість документа
4. Охарактеризувати дві основні частини документа (преамбула та зміст)
5. Вказати клішовані форми визначень, що несуть:
інформативну складову
етичну складову
комунікативну складову
6. Визначити номенклатурні терміни в документі
7. Відзначити елементи шанобливості та ввічливості

The North Atlantic Treaty
Washington D.C. 4 April 1949

The Parties to this Treaty reaffirm their faith in the purposes and principles of the Charter of the United Nations and their desire to live in peace with all peoples and all governments.

They are determined to safeguard the freedom, common heritage and civilisation of their peoples, founded on the principles of democracy, individual liberty and the rule of law. They seek to promote stability and well-being in the North Atlantic area.

They are resolved to unite their efforts for collective defence and for the preservation of peace and security. They therefore agree to this North Atlantic Treaty:

Article 1

The Parties undertake, as set forth in the Charter of the United Nations, to settle any international dispute in which they may be involved by peaceful means in such a manner that international peace and security and justice are not endangered, and to refrain in their international relations from the threat or use of force in any manner inconsistent with the purposes of the United Nations.

Стаття 2

Сторони сприятимуть подальшому розвитку мирних і дружніх міжнародних відносин, зміцнюючи свої незалежні інституції, домагаючись кращого розуміння принципів, на яких ці інституції засновані, та створюючи умови для забезпечення стабільності і

	<p>добробуту. Вони намагатимуться усувати конфлікти у своїй зовнішній економічній політиці та сприятимуть економічному співробітництву між окремими або між усіма учасниками Договору.</p>
<p>Article 3</p> <p>In order more effectively to achieve the objectives of this Treaty, the Parties, separately and jointly, by means of continuous and effective self-help and mutual aid, will maintain and develop their individual and collective capacity to resist armed attack.</p>	
	<p>Стаття 4</p> <p>Сторони консультуватимуться між собою щоразу, коли, на думку якоїсь із них, виникне загроза територіальній цілісності, політичній незалежності або безпеці будь-якої із сторін.</p>
<p>Article 5</p> <p>The Parties agree that an armed attack against one or more of them in Europe or North America shall be considered an attack against them all and consequently they agree that, if such an armed attack occurs, each of them, in exercise of the right of individual or collective self-defence recognised by Article 51 of the Charter of the United Nations, will assist the Party or Parties so attacked by taking forthwith, individually and in concert with the other Parties, such action as it deems necessary, including the use of armed force, to restore and maintain the security of the North Atlantic area.</p>	

<p>Any such armed attack and all measures taken as a result thereof shall immediately be reported to the Security Council. Such measures shall be terminated when the Security Council has taken the measures necessary to restore and maintain international peace and security.</p>	
	<p>Стаття 6</p> <p>При застосуванні Статті 5 збройним нападом на одну або більше Сторін слід вважати збройний напад, здійснений:</p> <ul style="list-style-type: none"> • на територію будь-якої із Сторін у Європі чи у Північній Америці, на алжирські департаменти Франції, на територію Туреччини чи на острови під юрисдикцією будь-якої із Сторін, розташовані в зоні Північної Атлантики на північ від Тропіка Рака; • на збройні сили, кораблі чи літальні апарати будь-якої із Сторін, які перебувають в межах цих територій або в якомусь іншому регіоні Європи, де на момент набуття цим Договором чинності були розміщені окупаційні війська будь-якої із Сторін, а також у Середземному морі чи в зоні Північної Атлантики на північ від Тропіка Рака.
<p>Article 7</p> <p>This Treaty does not affect, and shall not be interpreted as affecting in any way the rights and obligations under the Charter of the Parties which are members of the United Nations, or the</p>	

<p>primary responsibility of the Security Council for the maintenance of international peace and security.</p>	
	<p>Стаття 8</p> <p>Кожна сторона заявляє, що жодна з чинних міжнародних угод між нею та будь-якою іншою із Сторін чи будь-якою третьою державою не суперечить положенням цього Договору, і зобов'язується не укладати жодних міжнародних угод, що суперечать цьому Договору.</p>
<p>Article 9</p> <p>The Parties hereby establish a Council, on which each of them shall be represented, to consider matters concerning the implementation of this Treaty. The Council shall be so organised as to be able to meet promptly at any time. The Council shall set up such subsidiary bodies as may be necessary; in particular it shall establish immediately a defence committee which shall recommend measures for the implementation of Articles 3 and 5.</p>	
	<p>Стаття 10</p> <p>Сторони можуть за одностайною згодою запросити приєднатися до цього Договору будь-яку іншу європейську державу, здатну втілювати у життя принципи цього Договору і сприяти безпеці у Північноатлантичному регіоні. Будь-яка запрошена таким чином держава може стати Стороною у цьому Договорі шляхом передачі свого документа про приєднання на збереження урядові Сполучених Штатів Америки. Уряд</p>

	<p>Сполучених Штатів Америки повідомить кожну із Сторін про депонування у нього кожного такого документа про приєднання.</p>
<p>Article 11</p> <p>This Treaty shall be ratified and its provisions carried out by the Parties in accordance with their respective constitutional processes. The instruments of ratification shall be deposited as soon as possible with the Government of the United States of America, which will notify all the other signatories of each deposit. The Treaty shall enter into force between the States which have ratified it as soon as the ratifications of the majority of the signatories, including the ratifications of Belgium, Canada, France, Luxembourg, the Netherlands, the United Kingdom and the United States, have been deposited and shall come into effect with respect to other States on the date of the deposit of their ratifications.</p>	
	<p>Стаття 12</p> <p>Через десять років після набуття Договором чинності або в будь-який час пізніше цього терміну Сторони, якщо того вимагатиме будь-яка з них, проведуть спільні консультації з метою перегляду цього Договору, враховуючи чинники, які на той момент впливатимуть на стан безпеки та миру в Північноатлантичному регіоні, у тому числі появу нових універсальних чи регіональних угод, укладених згідно зі Статутом ООН і спрямованих на підтримання міжнародного миру й безпеки.</p>

<p>Article 13</p> <p>After the Treaty has been in force for twenty years, any Party may cease to be a Party one year after its notice of denunciation has been given to the Government of the United States of America, which will inform the Governments of the other Parties of the deposit of each notice of denunciation.</p>	
	<p>Стаття 14</p> <p>Цей Договір, тексти якого англійською і французькою мовами мають однакову силу, зберігатиметься в архіві уряду Сполучених Штатів Америки. Його належним чином завірені копії будуть передані цим урядом урядам Договірних Сторін.</p>

Тестові завдання:

1. Вкажіть пропущене слово в організації колективної безпеки North Atlantic Organization?
 - 1) agreement
 - 2) treaty
 - 3) contract
 - 4) union
 - 5) pact

2. Вкажіть пропущене слово в Світовій організації торгівлі World Trade
 - 1) union
 - 2) treaty
 - 3) contract
 - 4) organization
 - 5) pact

3. Англomовний термін, який означає підписаний зафіксований договір:

- 1) agreement
- 2) treaty
- 3) contract
- 4) coordination
- 5) pact

4. Англomовна абрeвіатура Організації з безпеки та співробітництва в Європі:

- 1) STEP
- 2) OSCE
- 3) SPAM
- 4) OPAL
- 5) NATO

5. Англomовна абрeвіатура Північно-Атлантичного безпекового альянсу:

- 1) UN
- 2) NATO
- 3) G7
- 4) STOP
- 5) UNESCO

6. Англomовна абрeвіатура Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки та культури:

- 1) UN
- 2) NATO
- 3) G7
- 4) STOP
- 5) UNESCO

7. Англomовна абрeвiатура Свiтової органiзацiї торгiвлi:

- 1) UN
- 2) NATO
- 3) G7
- 4) STOP
- 5) UNESCO

8. Англomовна абрeвiатура Держав Великої Сiмки:

- 1) P7
- 2) T7
- 3) H7
- 4) G7
- 5) L7

9. Повна англomовна назва Всесвiтньої органiзацiї торгiвлi:

- 1) World Trade Organization
- 2) World State Organization
- 3) World Economic Organization
- 4) World Space Organization
- 5) World Political Organization

10. Повна англomовна назва Ради Європи

- 1) Council of Europe
- 2) Union of Europe
- 3) Parliament of Europe
- 4) Government of Europe
- 5) Court of Europe

11. European Court of Human Rights перекладається як:

- 1) Адміністративний суд з економічних прав
- 2) Європейський суд з прав людини
- 3) Громадський суд з політичних прав
- 4) Міжнародний суд з прав громадянина
- 5) Світовий суд з суспільних питань

12. Англomовна абрeвіатура ООН:

- 1) UN
- 2) ONU
- 3) ООН
- 4) OON
- 5) ONZ

13. Завершіть абрeвіатуру Міжнародної організації з атомної енергії:

International Atomic Energy ...

- 1) Agency
- 2) Union
- 3) Corporation
- 4) Organization
- 5) Culture

Тема 5. Використання англійської мови дипломатії в міжнародних відносинах за участю України

Англійська мова займає домінуюче місце в дипломатичній комунікації. Україна активно розвиває міждержавні відносини з усіма країнами світу. Серед них значна кількість держав є представниками англомовного середовища. Сполучені Штати Америки, Велика Британія, Канада, Австралія – ключові партнери України на міжнародній арені. Дипломатична активність ведеться з використанням англійської мови. Це дозволяє досліджувати особливості фахової англійської дипломатичної мови безпосередньо з текстів та переговорів в режимі реального часу.

Іншим важливим аспектом затребуваності англійської мови є те, що ця мова є робочою офіційною мовою переважної більшості міжнародних організацій та дипломатичних форумів. В якості прикладу, візьмемо Організацію Об'єднаних Націй, де найбільш поширеною робочою офіційною мовою є саме англійська. За умов відсутності української мови в переліку робочих мов, знання основ дипломатичної англійської мови дозволяє орієнтуватися в тамтешніх документах та заявах.

Аналізуючи більшість договорів між Україною та англомовними країнами, зазначимо такі лінгвістичні особливості:

- 1) Кожний новий підпункт підкреслює зацікавленість та задіяність обох сторін угоди щодо активності в певній сфері суспільної діяльності. Характерною ознакою є дефініції в договорах: варіація «обидві сторони», варіант країни-підписанти, термін «сторони». Така особливість текстової побудови скоріше за все зумовлена тим, що до кластеру англомовних країн входить велика кількість держав, які мають свої особливості.
- 2) Спільність лексико-граматичної побудови положень міжнародних договорів. В угодах активно використовуються стверджувальні дефініції: «підтверджують визнання», «вітають перехід», «поважають суверенітет», «не чинитимуть перешкод», «будуватимуть відносини», «надаватимуть допомогу». Застосування таких стверджувальних понять підсилює дипломатичну вагу підписаної угоди, вказуючи конкретність пропонуваного домовленостей та безальтернативність їхнього виконання.

Як зазначає Ю. Чугаєнко у своїй праці «Дипломатичний і міжнародний діловий протокол та етикет»: «Міжнародні контакти України із зарубіжними державами отримують все більший розвиток. Вони охоплюють увесь спектр

міждержавних відносин: політичні, економічні, гуманітарні, військово- і науковотехнічні, консульські та інші. Щорічно в нашій країні приймають сотні іноземних делегацій на рівні глав держав, урядів, міністрів закордонних справ, міністерств і відомств, представників міжнародних організацій і ділових кіл. І навпаки – представники нашої країни здійснюють інтенсивні візити за кордон. Однією з найважливіших складових професійного забезпечення міжнародних відносин, невід’ємним організаційно-політичним інструментом рішення нашим зовнішньо-політичним відомством і закордонними представництвами поставлених перед ними завдань є дипломатичний протокол та етикет. Хороше знання протоколу потрібне не лише дипломатам, але і кожному державному службовцеві, який займається питаннями міжнародного економічного співробітництва, більше того, кожному бізнесменові, який хоче успішно співпрацювати зі своїми закордонними партнерами. Грамотне володіння правилами і нормами сучасного дипломатичного й ділового протоколу створює сприятливий клімат спілкування, підвищує престиж не лише дипломатичного або економічного відомства, але і держави в цілому».

Вправа/Exercise

Сконструуйте та перекладіть лінгвістичні англомовні концепти соціокультурної активності в міждержавних угодах між Україною та міжнародними партнерами

Спільні договори між Україною і англомовними державами	
«Україна і ... будуватимуть свої відносини відповідно до норм міжнародного права...»	
«Обидві Сторони підтверджують право всіх народів вільно і без втручання ззовні визначати свою долю...»	
«Україна і ... підтверджують спільну відповідальність за зміцнення миру...»	
«Обидві Сторони заявляють, що вони поважають територіальну цілісність...»	

«Україна і ... підтверджують, що визнаватимуть зобов'язання...»	
«Сторони співробітничатимуть над підвищенням ефективності і виконанням угоди...»	
«Сторони надаватимуть одна одній всіляку належну допомогу у заснуванні дипломатичних місій...»	
«Сторони не чинитимуть політичних перешкод швидкому розвитку взаєморозуміння і співробітництва...»	
«Сторони поважають суверенітет і територіальну цілісність...»	
«Сторони вітають перехід від конфронтації до співробітництва...»	
«Україна та ... усвідомлюють важливість розвитку міжкультурних зв'язків...»	
«Україна та ... виявляють повагу та толерантність до ...»	
«Сторони наполягають на пошук двосторонніх економічних ...»	

Вправа/Exercise

Сконструуйте речення, в яких вказується міжнародна активність України з іншими державами, які використовують англомовний дискурс:

Україна та Сполучені Штати Америки підписали

Міністр Закордонних Справ України передав канадському колезі

Президент України зустрівся з послом Великобританії та обговорив питання

Українське дипломатичне відомство пошук комунікацію з

США надали Україні допомогу у вигляді

Президент України та Прем'єр-Міністр Великобританії зустрілися

Урядова делегація Канади запевнила українську владу в
Канада та Україна підписали
Україна, США та Великобританія підписали тристоронню
Міжнародні відносини між Україною та США поживалися після

Вправа/Exercise

Construct sentences that indicate Ukraine's international activity with other countries that use English-language discourse:

Ukraine and the United States signed....
The Minister for Foreign Affairs of Ukraine conveyed to his Canadian counterpart....
The President of Ukraine met with the Ambassador of the United Kingdom and discussed the issue of....
The Ukrainian diplomatic mission has revived communication with....
The United States provided assistance to Ukraine in the form of....
The President of Ukraine and the Prime Minister of the United Kingdom met....
The Canadian government delegation assured the Ukrainian authorities in....
Canada and Ukraine signed....
Ukraine, the United States and the United Kingdom signed a tripartite....
International relations between Ukraine and the United States revived after....

Вправа/Exercise

Translate the text of the Ukrainian-Canadian Free Trade Agreement:

Tasks for document analysis:

1. Determine the type of document
2. Indicate the subjects and addressees of the document
3. Indicate the direction of the document

4. Describe the two main parts of the document (preamble and content)
5. Indicate clichéd forms of definitions, bearing:
 - informative component
 - ethical component
 - communicative component
6. Define the nomenclature terms in the document
7. Note the elements of respect and courtesy

Canada and Ukraine, hereinafter referred to as “the Parties”, resolved to:	
Strengthen the special bonds of friendship and cooperation between their peoples;	
Contribute to the harmonious development and expansion of world and regional trade and to provide a catalyst to broader international cooperation;	
Build on their respective rights and obligations under the wto agreement and other multilateral and bilateral instruments of cooperation;	
Create an expanded and secure market for the goods and services produced in their territories, as well as promote new employment opportunities and improved working conditions and living standards in their respective territories;	
Reduce distortions to trade;	
Establish clear, transparent and mutually advantageous rules to govern their trade;	
Ensure a predictable commercial framework for business planning and investment;	
Enhance the competitiveness of their firms in global markets;	
Undertake each of the preceding in a manner that is consistent with	

environmental protection and conservation;	
Enhance and enforce environmental laws and regulations, and strengthen cooperation on environmental matters;	
Protect, enhance and enforce basic workers' rights, and strengthen cooperation on labour matters and build on their respective international commitments on labour matters;	
Promote sustainable development;	
Encourage enterprises operating within their territory or subject to their jurisdiction to respect internationally recognized corporate social responsibility standards and principles and pursue best practices;	
Promote broad-based economic development in order to reduce poverty;	
Preserve their flexibility to safeguard the public welfare;	
Recalling the Agreement between the Government of Canada and the Government of Ukraine for the promotion and protection of investments, done at Ottawa on 24 October 1994;	
Recognizing that the promotion and the protection of investments of investors of a party in the territory of the other party will be conducive to the stimulation of mutually beneficial business activity;	
Recognizing that states must maintain the ability to preserve, develop and implement their cultural policies for the purpose of strengthening cultural diversity, given the essential role that cultural goods and services play in the	

identity and diversity of societies and the lives of natural persons;	
Affirming their commitment to respect the values and principles of democracy and to promote and protect human rights and fundamental freedoms as identified in the Universal Declaration of Human Rights.	

Вправа/Exercise

Translate the text of the cooperation agreement between Ukraine and the countries of the European Union:

Tasks for document analysis:

1. Determine the type of document
2. Indicate the subjects and addressees of the document
3. Indicate the direction of the document
4. Describe the two main parts of the document (preamble and content)
5. Indicate clichéd forms of definitions, bearing:
 - informative component
 - ethical component
 - communicative component
6. Define the nomenclature terms in the document
7. Note the elements of respect and courtesy

PARTNERSHIP AND COOPERATION AGREEMENT between the European Communities and their Member States, and Ukraine 19.2.1998	
«TAKING ACCOUNT of the wish of the Parties to establish close relations building upon the existing historical links between them,	

CONSIDERING the importance of developing cooperative links between the Community, its Member States and Ukraine and the common values that they share,

RECOGNIZING that the Community and Ukraine wish to strengthen these links and to establish partnership and cooperation which would strengthen and widen the relations established in the past, in particular, by the Agreement between the European Economic Community and the European Atomic Energy Community and the Union of Soviet Socialist Republics on trade and commercial and economic cooperation, signed on 18 December 1989,

CONSIDERING the commitment of the Community and its Member States and of Ukraine to strengthening the political and economic freedoms which constitute the very basis of the partnership,

CONSIDERING the commitment of the Parties to promote international peace and security as well as the peaceful settlement of disputes and to cooperate to this end in the framework of the United Nations and

the Conference on Security and Cooperation in Europe,

CONSIDERING the firm commitment of the Community and its Member States and of Ukraine to the full implementation of all principles and provisions contained in the Final Act of the Conference on Security and Cooperation in Europe (CSCE), the concluding documents of the Madrid and Vienna follow-up meetings, the document of the CSCE Bonn Conference on economic cooperation, the Charter of Paris for a New Europe and the CSCE Helsinki Document 1992, 'The challenges of change',

RECOGNIZING in that context that support of independence, sovereignty and territorial integrity of Ukraine will contribute to the safeguarding of peace and stability in the region of Central and Eastern Europe and on the European continent as a whole,

CONFIRMING the attachment of the Community and its Member States and of Ukraine to the European Energy Charter and to the Declaration of the Lucerne Conference, April 1993,

CONVINCED of the paramount importance of the rule of law and respect for human rights, particularly those of minorities, the establishment of a multiparty system with free and democratic elections and economic liberalization aimed at setting up a market economy,

BELIEVING that there is a necessary connection between full implementation of partnership on the one hand, and continuation of the actual accomplishment of Ukraine's political, economic and legal reforms on the other hand, as well as the introduction of the factors necessary for cooperation, notably in the light of the conclusions of the CSCE Bonn Conference,

DESIROUS of encouraging the process of regional cooperation in the areas covered by this Agreement with the neighbouring countries in order to promote the prosperity and stability of the region,

DESIROUS of establishing and developing regular political dialogue on bilateral and international issues of mutual interest,

RECOGNIZING AND SUPPORTING the wish of Ukraine to establish close cooperation with European institutions,

TAKING ACCOUNT of the Community's willingness to develop economic cooperation and provide technical assistance, as appropriate, for the implementation of economic reform in Ukraine,

BEARING IN MIND the utility of the Agreement in favouring a gradual rapprochement between Ukraine and a wider area of cooperation in Europe and neighbouring regions and Ukraine's progressive integration into the open international trading system,

CONSIDERING the commitment of the Parties to liberalize trade, based on the principles contained in the General Agreement on Tariffs and Trade (GATT), as amended by the Uruguay Round,

CONSCIOUS of the need to improve conditions affecting business and investment, and conditions in areas such as establishment of companies, labour, provision of services and capital movements,

WELCOMING AND RECOGNIZING the importance of Ukraine's efforts, aimed at transition of its economy away from a State trading country with a centrally planned economy into a market economy,

CONVINCED that continued progress towards a market economy will be fostered by cooperation between the Parties in the forms set out in this Agreement,

CONVINCED that this Agreement will create a new climate for economic relations between the Parties and in particular for the development of trade and investment, which are essential to economic restructuring and technological modernization,

DESIROUS of establishing close cooperation in the area of environmental protection taking into account the interdependence existing between the Parties in this field,

BEARING in mind the intention of the Parties to develop their cooperation in the field of civil science and technologies, including space research, in view of the

<p>complementarity of their activities in this area;</p> <p>DESIROUS of establishing cultural cooperation and improving the flow of information».</p>	
---	--

Зробіть англо-український та українсько-англійський синхронний переклад документу та проведіть аналіз дипломатичного фахового тексту Північноатлантичного договору:

Завдання для аналізу документа:

1. Визначити тип документа
2. Вказати суб'єктів та адресатів документа
3. Зазначити спрямованість документа
4. Охарактеризувати дві основні частини документа (преамбула та зміст)
5. Вказати клішовані форми визначень, що несуть:
 - інформативну складову
 - етичну складову
 - комунікативну складову
6. Визначити номенклатурні терміни в документі
7. Відзначити елементи шанобливості та ввічливості

<p>Charter on a Distinctive Partnership between the North Atlantic Treaty Organization and Ukraine 09 July 1997 Хартія про Особливе партнерство між Україною та Організацією Північно-Атлантичного Договору 9 липня 1997</p>	
I. Building an Enhanced NATO-Ukraine Relationship	I. Розбудова розширених та поглиблених відносин між Україною та НАТО
«The North Atlantic Treaty Organization (NATO) and its member States and	

Ukraine, hereinafter referred to as NATO and Ukraine,

building on a political commitment at the highest level;

recognizing the fundamental changes in the security environment in Europe which have inseparably linked the security of every state to that of all the others;

determined to strengthen mutual trust and cooperation in order to enhance security and stability, and to cooperate in building a stable, peaceful and undivided Europe;

stressing the profound transformation undertaken by NATO since the end of the Cold War and its continued adaptation to meet the changing circumstances of Euro-Atlantic security, including its support, on a case-by-case basis, of new missions of peacekeeping operations carried out under the authority of the United Nations Security Council or the responsibility of the OSCE;

welcoming the progress achieved by Ukraine and looking forward to further steps to develop its democratic institutions, to implement radical economic reforms, and to deepen the process of integration with the full range of European and Euro-Atlantic structures;

noting NATO's positive role in maintaining peace and stability in Europe and in promoting greater confidence and transparency in the Euro-Atlantic area, and its openness for cooperation with the new democracies of Central and Eastern

Europe, an inseparable part of which is Ukraine;

convinced that an independent, democratic and stable Ukraine is one of the key factors for ensuring stability in Central and Eastern Europe, and the continent as a whole;

mindful of the importance of a strong and enduring relationship between NATO and Ukraine and recognizing the solid progress made, across a broad range of activities, to develop an enhanced and strengthened relationship between NATO and Ukraine on the foundations created by the Joint Press Statement of 14 September 1995;

determined to further expand and intensify their cooperation in the framework of the Euro-Atlantic Partnership Council, including the enhanced Partnership for Peace programme;

welcoming their practical cooperation within IFOR/SFOR and other peacekeeping operations on the territory of the former Yugoslavia;

sharing the view that the opening of the Alliance to new members, in accordance with Article 10 of the Washington Treaty, is directed at enhancing the stability of Europe, and the security of all countries in Europe without recreating dividing lines;

are committed, on the basis of this Charter, to further broaden and strengthen their cooperation and to develop a distinctive and effective partnership, which will promote further

<p>stability and common democratic values in Central and Eastern Europe».</p>	
<p>II. Principles for the Development of NATO-Ukraine Relations</p>	<p>II. Принципи розвитку відносин між Україною та НАТО</p>
	<p>2. «Україна та НАТО базуватимуть свої відносини на принципах та зобов'язаннях згідно з міжнародним правом та міжнародними механізмами, включаючи Статут ООН, Хельсінкський Заключний акт та наступні документи ОБСЄ. Відповідно, Україна і НАТО підтверджують свої зобов'язання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. визнавати, що безпека всіх держав у регіоні ОБОЄ є неподільною, що жодна країна не може будувати свою безпеку за рахунок безпеки іншої країни, та що жодна країна не може розглядати жодну частину регіону ОБСЄ як сферу свого впливу; 2. утримуватися від загрози силою або використання сили проти будь-якої держави будь-яким чином, несумісним з принципами Статуту ООН або Хельсінкського Заключного акту, якими керуються країни-учасниці; 3. визнавати невід'ємне право всіх держав вільно обирати та застосовувати власні засоби забезпечення

	<p>безпеки, а також право свободи вибору або зміни своїх засобів забезпечення безпеки, включаючи союзницькі договори, по мірі їх еволюції;</p> <ol style="list-style-type: none">4. поважати суверенітет, територіальну цілісність та політичну незалежність всіх інших держав, непорушність кордонів та розвиток добросусідських відносин;5. визнавати верховенство права, зміцнювати демократію, політичний плюралізм та ринкову економіку;6. визнавати права людини та права осіб, що належать до національних меншин;7. запобігати конфліктам та врегульовувати спори мирними засобами у відповідності до принципів ООН та ОБСЄ. <p>3. Україна підтверджує свою рішучість продовжувати військову реформу, зміцнювати демократичний та цивільний контроль над збройними силами та підвищувати їхню оперативно-технічну сумісність зі збройними силами НАТО та країн-партнерів. НАТО підтверджує свою підтримку зусиллям України у цих галузях.</p>
--	--

	<p>4. Україна вітає триваючу активну адаптацію НАТО до реалій євро-атлантичної безпеки, що змінюються, та її роль, у співпраці з іншими міжнародними організаціями, такими як ОБСЄ, Європейський Союз, Рада Європи і Західноєвропейський Союз, у сприянні зміцненню євроатлантичної безпеки та покращанню загального клімату довіри в Європі».</p>
<p>III. Areas for Consultation and/or Cooperation between NATO and Ukraine</p>	<p>III. Сфери консультацій та / або співробітництва між Україною та НАТО</p>
<p>5. «Reaffirming the common goal of implementation of a broad range of issues for consultation and cooperation, NATO and Ukraine commit themselves to develop and strengthen their consultation and/or cooperation in the areas described below. In this regard, NATO and Ukraine reaffirm their commitment to the full development of the EAPC and the enhanced PfP. This includes Ukrainian participation in operations, including peacekeeping operations, on a case-by-case basis, under the authority of the UN Security Council, or the responsibility of the OSCE, and, if CJTF are used in such cases, Ukrainian participation in them at an early stage on a case-by-case basis, subject to decisions by the</p>	

North Atlantic Council on specific operations.

6. Consultations between NATO and Ukraine will cover issues of common concern, such as:
 - political and security related subjects, in particular the development of Euro-Atlantic security and stability, including the security of Ukraine;
 - conflict prevention, crisis management, peace support, conflict resolution and humanitarian operations, taking into account the roles of the United Nations and the OSCE in this field;
 - the political and defence aspects of nuclear, biological and chemical non-proliferation;
 - disarmament and arms control issues, including those related to the Treaty on Conventional Armed Forces in Europe (CFE Treaty), the Open Skies Treaty and confidence and security building measures in the 1994 Vienna Document;
 - arms exports and related technology transfers;
 - combatting drug-trafficking and terrorism.
7. Areas for consultation and cooperation, in particular through joint seminars, joint working groups, and other cooperative

programmes, will cover a broad range of topics, such as:

- civil emergency planning, and disaster preparedness;
- civil-military relations, democratic control of the armed forces, and Ukrainian defence reform;
- defence planning, budgeting, policy, strategy and national security concepts;
- defence conversion;
- NATO-Ukraine military cooperation and interoperability;
- economic aspects of security;
- science and technology issues;
- environmental security issues, including nuclear safety;
- aerospace research and development, through AGARD;
- civil-military coordination of air traffic management and control.

8. In addition, NATO and Ukraine will explore to the broadest possible degree the following areas for cooperation:

- armaments cooperation (beyond the existing CNAD dialogue);
- military training, including PfP exercises on Ukrainian territory and NATO support for the Polish-Ukrainian peacekeeping battalion;

<ul style="list-style-type: none"> ○ promotion of defence cooperation between Ukraine and its neighbours. <p>9. Other areas for consultation and cooperation may be added, by mutual agreement, on the basis of experience gained.</p> <p>10. Given the importance of information activities to improve reciprocal knowledge and understanding, NATO has established an Information and Documentation Centre in Kyiv. The Ukrainian side will provide its full support to the operation of the Centre in accordance with the Memorandum of Understanding between NATO and the Government of Ukraine signed at Kyiv on 7 May 1997».</p>	
<p>IV. Practical Arrangements for Consultation and Cooperation between NATO and Ukraine</p>	<p>IV. Практичні механізми для консультацій та співробітництва між Україною та НАТО</p>
	<ul style="list-style-type: none"> ● «Консультації та співробітництво, як це визначено в цій Хартії, будуть втілюватися через: ● зустрічі між Україною та НАТО на рівні Північно-Атлантичної Ради з періодичністю, яка буде визначена за взаємним погодженням; ● зустрічі між Україною та НАТО з відповідними Комітетами НАТО за взаємним погодженням; ● взаємні візити високого рівня; ● механізми військового співробітництва, включаючи періодичні зустрічі з найвищими військовими керівниками країн НАТО та заходи в рамках розширеної та поглибленої

програми Партнерство заради миру;

- військова місія зв'язку України буде заснована як частина місії України при НАТО в Брюсселі. НАТО зберігає за собою право відповідно заснувати військову місію зв'язку НАТО в Києві.

Зустрічі, зазвичай, відбуватимуться у штаб-квартирі НАТО у Брюсселі. За виключних обставин вони можуть бути проведені у будь-якому іншому місці, включаючи Україну, за взаємною згодою. Зустрічі, як правило, відбуватимуться на основі погодженого графіку.

Україна та НАТО розглядають свої відносини як динамічний процес, що розвивається. Для забезпечення якнайповнішого розвитку своїх відносин та втілення положень цієї Хартії, Північно-Атлантична Рада періодично зустрічатиметься з Україною, як правило, не рідше двох разів на рік, як Комісія Україна-НАТО. Комісія Україна-НАТО не буде повторювати функції інших механізмів, згаданих у цій Хартії, а натомість збиратиметься для загальної оцінки стану розвитку відносин, огляду за процесом планування, та розробки пропозицій щодо шляхів покращення або подальшого розвитку співробітництва між Україною та НАТО.

Україна і НАТО заохочуватимуть розширений діалог та співробітництво між Верховною Радою та Північно-Атлантичною Асамблеєю».

<p>V. Cooperation for a More Secure Europe</p>	
<p>«NATO Allies will continue to support Ukrainian sovereignty and independence, territorial integrity, democratic development, economic prosperity and its status as a non-nuclear weapon state, and the principle of inviolability of frontiers, as key factors of stability and security in Central and Eastern Europe and in the continent as a whole.</p> <p>NATO and Ukraine will develop a crisis consultative mechanism to consult together whenever Ukraine perceives a direct threat to its territorial integrity, political independence, or security.</p> <p>NATO welcomes and supports the fact that Ukraine received security assurances from all five nuclear-weapon states parties to the Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons (NPT) as a non-nuclear weapon state party to the NPT, and recalls the commitments undertaken by the United States and the United Kingdom, together with Russia, and by France unilaterally, which took the historic decision in Budapest in 1994 to provide Ukraine with security assurances as a non-nuclear weapon state party to the NPT.</p> <p>Ukraine's landmark decision to renounce nuclear weapons and to accede to the NPT as a non-nuclear weapon state greatly contributed to the strengthening of security and stability in Europe and has earned Ukraine special stature in the</p>	

world community. NATO welcomes Ukraine's decision to support the indefinite extension of the NPT and its contribution to the withdrawal and dismantlement of nuclear weapons which were based on its territory.

Ukraine's strengthened cooperation with NATO will enhance and deepen the political dialogue between Ukraine and the members of the Alliance on a broad range of security matters, including on nuclear issues. This will contribute to the improvement of the overall security environment in Europe.

NATO and Ukraine note the entry into force of the CFE Flank Document on 15 May 1997. NATO and Ukraine will continue to cooperate on issues of mutual interest such as CFE adaptation. NATO and Ukraine intend to improve the operation of the CFE treaty in a changing environment and, through that, the security of each state party, irrespective of whether it belongs to a political-military alliance. They share the view that the presence of foreign troops on the territory of a participating state must be in conformity with international law, the freely expressed consent of the host state or a relevant decision of the United Nations Security Council.

Ukraine welcomes the statement by NATO members that "enlarging the Alliance will not require a change in NATO's current nuclear posture and, therefore, NATO countries have no

<p>intention, no plan and no reason to deploy nuclear weapons on the territory of new members nor any need to change any aspect of NATO's nuclear posture or nuclear policy - and do not foresee any future need to do so."</p> <p>NATO member States and Ukraine will continue fully to implement all agreements on disarmament, non-proliferation and arms control and confidence-building measures they are part of».</p>	
--	--

Вправа/Exercise

Translate the text of the cooperation agreement between Ukraine and the countries of the European Union:

Tasks for document analysis:

1. Determine the type of document
2. Indicate the subjects and addressees of the document
3. Indicate the direction of the document
4. Describe the two main parts of the document (preamble and content)
5. Indicate clichéd forms of definitions, bearing:
informative component
ethical component
communicative component
6. Define the nomenclature terms in the document
7. Note the elements of respect and courtesy

<p style="text-align: center;">Договір про принципи відносин і співробітництво між Україною і Сполученим Королівством Великобританії та Північної Ірландії</p>	
<p>Україна і Сполучене Королівство Великобританії та Північної Ірландії, які надалі іменуються Сторонами, виходячи з прагнення своїх народів розвивати дружбу і співробітництво, підкреслюючи принципову важливість історичних змін, що сталися внаслідок завершення ери ідеологічної і військової конфронтації в Європі, констатуючи, що Україна є однією з держав- правонаступниць колишнього Радянського Союзу, керуючись цілями і принципами Статуту ООН, положеннями Хельсінкського Заключного акта, Паризької Хартії для нової Європи та інших документів НБСЄ, усвідомлюючи свою відповідальність за сприяння збереженню миру і зміцненню безпеки в Європі і в усьому світі, будучи переконаними в необхідності сприяти зміцненню атмосфери дружби, взаємної довіри, розуміння і співробітництва в міжнародних відносинах і сповнені рішучості відігравати активну роль у цьому процесі, прагнучи створити Європу миру, демократії, свободи і загальнолюдських цінностей і сприяти поглибленню процесу НБСЄ, зокрема, шляхом розвитку механізмів безпеки і співробітництва, сповнені рішучості</p>	

<p>розвивати їх співробітництво в політичній, економічній, науково-технічній, екологічній, культурній і гуманітарній сферах на засадах рівності та взаємної вигоди в дусі нового партнерства і співробітництва, як відзначено в Спільній Декларації між Україною і Сполученим Королівством Великобританії та Північної Ірландії, підписаній в Лондоні 15 вересня 1992 р., домовились про таке:</p>	
<p style="text-align: center;">Стаття 1</p> <p>Мир і дружба є і залишатимуться основою відносин між Україною і Сполученим Королівством Великобританії та Північної Ірландії. Ці відносини будуватимуться на засадах взаємної довіри і розуміння, партнерства і співробітництва.</p> <p style="text-align: center;">Стаття 2</p> <p>Сторони, підтверджуючи свої зобов'язання згідно з Статутом Організації Об'єднаних Націй, докладатимуть зусиль до тісної співпраці у справі дотримання цілей і принципів Статуту Організації Об'єднаних Націй, зміцнення Організації Об'єднаних Націй та забезпечення ефективного реагування з боку Організації Об'єднаних Націй на загрози міжнародному миру і безпеки.</p> <p style="text-align: center;">Стаття 3</p> <p>Сторони співпрацюватимуть в рамках інших міжнародних організацій, членами яких вони є, а також на міжнародних конференціях і форумах</p>	

з метою сприяння зміцненню структури тривалого співробітництва між країнами світу.

Стаття 4

Сторони розвиватимуть свої відносини на основі чіткого дотримання принципів міжнародного права і сумлінності. Вони проголошують свою відданість мирному вирішенню спорів, принципам суверенної рівності, територіальної цілісності і недоторканості кордонів, демократичним принципам і практиці відкритого суспільства, а також повазі прав людини і верховенства закону.

Вони стверджують, що відносини між ними регулюватимуться, зокрема, їх зобов'язаннями згідно з документами Ради з безпеки і співробітництва в Європі, включаючи Хельсінкський Заключний акт, Паризьку Хартію для нової Європи і Хельсінкський документ 1992 року.

Стаття 5

Сторони, підтверджуючи, що в міжнародних відносинах погроза силою, або застосування сили не припустимі як засоби у вирішенні спорів і що всі міжнародні спори повинні вирішуватись виключно мирними засобами, докладатимуть зусиль до співпраці на двосторонній основі, а також у відповідних багатосторонніх структурах у пошуках вирішення і мирного врегулювання спорів. З цією метою Сторони проводитимуть регулярні консультації на різних рівнях для розвитку

двосторонніх відносин і співробітництва, а також для обговорення їх позицій з міжнародних питань, що становлять взаємний інтерес. У разі потреби, Сторони будуть готові проводити взаємні консультації негайно.

Стаття 6

Сторони усіма засобами сприятимуть міжнародним зусиллям у досягненні ефективного контролю над озброєннями і зміцненні безпеки та довіри у військовій сфері. Вони співпрацюватимуть у підтримці міжнародних заходів по скороченню збройних сил і озброєнь до мінімальних рівнів, що відповідають законним потребам оборони. Вони надають важливості скороченню ядерних озброєнь та виконанню угод по контролю над ядерною зброєю. Сторони розвиватимуть контакти на всіх рівнях між збройними силами та міністерствами оборони.

Стаття 7

1. Сторони співробітничатимуть у сприянні подальшим заходам по запобіганню розповсюдженню зброї масового знищення та ракетної технології, що використовується для її доставки до цілей, та по проведенню відповідальної політики в галузі передачі звичайних озброєнь. Ці заходи не заторкатимуть законні національні цивільні програми і програми міжнародного співпраці щодо мирного використання ядерної

енергії та освоєння космічного простору.

Сторони відзначають, що положення Договору про нерозповсюдження ядерної зброї 1968 року зберігають своє значення.

Вони погоджуються з важливістю скорішого приєднання України до Договору як без'ядерної держави і в цьому зв'язку надання з цього часу Сполученим Королівством як постійним членом Ради Безпеки ООН відповідних і конкретних гарантій безпеки Україні.

2. Сторони переконані, що запровадження і здійснення ефективного контролю над експортом є суттєво важливим для досягнення цих цілей і домовляються співпрацювати у сприянні такому контролю.

Стаття 8

Сторони співпрацюватимуть у напрямі посилення положень Конвенції 1972 р. про заборону розробки, виробництва і накопичення бактеріологічної (біологічної) і токсичної зброї та її знищення.

Вони докладатимуть зусиль для якомога скорішого набрання чинності Конвенцією 1993 р. про заборону розробки, виробництва, накопичення і застосування хімічної зброї та про її знищення.

Стаття 9

1. Сторони співробітничатимуть в рамках Наради з безпеки і співробітництва в Європі, зокрема, в новому Форумі з співробітництва у галузі

безпеки, з метою розробки і здійснення заходів по зміцненню відкритості, безпеки і стабільності у військових справах. Вони продовжуватимуть вдосконалювати співпрацю в галузі безпеки шляхом контактів на цьому та інших форумах.

2. Сторони підтверджують свою прихильність продовженню процесу контролю над звичайними озброєннями у тому числі шляхом виконання в повному обсязі Договору про звичайні збройні сили в Європі.

Стаття 10

1. Сторони, наголошуючи на важливості інтеграції України в систему міжнародних фінансово-економічних відносин, співпрацюватимуть в рамках Міжнародного Валютного Фонду, та інших міжнародних фінансово-економічних організацій.

2. Сторони погоджуються, що розбудова відносин між Україною і Сполученим Королівством поповнюватиме і розширюватиме двосторонні відносини між Україною і Європейським Співтовариством. Сполучене Королівство підтримуватиме подальший розвиток відносин між Україною і Європейським Співтовариством у відповідності до компетенції Європейського Співтовариства.

Стаття 11

1. Сторони прагнутимуть сприяти відповідно до принципів ринкової

економіки і приватного підприємництва, співробітництву між двома країнами у різних сферах економічної діяльності, зокрема:

- енергетика, в тому числі, в рамках Європейської енергетичної хартії,
- сільське господарство, переробка і розподіл продовольчих товарів,
- державні фінанси та податки,
- банківська справа та інші види фінансових послуг,
- приватизація,
- розвиток малого підприємництва.

2. Сполучене Королівство продовжуватиме підтримувати таку діяльність, серед іншого, через двосторонні і багатосторонні програми, до яких Сполучене Королівство може зробити відповідний внесок.

3. Сторони забезпечуватимуть ефективну правову основу для приватного інвестування. Кожна з Сторін забезпечуватиме правовий захист інвестицій фізичних та юридичних осіб іншої Сторони.

4. Сторони забезпечуватимуть створення і підтримку системи захисту інтелектуальної власності відповідно до стандартів, що загальнопревалюють у Європі.

Стаття 12

Сторони, погоджуючись, що питання охорони навколишнього середовища є пріоритетними, заохочуватимуть співробітництво між відповідними органами в галузях збереження і поліпшення навколишнього середовища та його захисту

від шкоди внаслідок забруднення, включаючи обмін відповідною інформацією і експертами в разі природних катастроф, екологічних лих, таких як Чорнобильське, і великих промислових аварій.

Стаття 13

Сторони заохочуватимуть широкі і вільні контакти між громадянами України і Сполученого Королівства. Вони вітають положення Меморандуму про взаєморозуміння про необмежену свободу пересування, підписаного у Лондоні 15 вересня 1992 р. Сторони додержуватимуться відповідних процедур для оформлення віз з найбільш можливою швидкістю та ефективністю.

Стаття 14

Сторони надаватимуть одна одній належне сприяння у діяльності дипломатичних місій іншої Сторони на своїй території.

Стаття 15

Сторони заохочуватимуть обміни між членами їх відповідних законодавчих органів. Вони заохочуватимуть співробітництво і обмін досвідом у парламентській процедурі і практиці та у виробленні законодавства. Сторони також заохочуватимуть контакти і обмін досвідом у галузі державного управління, в судочинній сфері і між правовими органами, а також між установами преси та інших засобів масової інформації.

Стаття 16

Сторони сприятимуть розбудові культурних і освітніх контактів, співробітництва і обмінів між організаціями та окремими особами обох країн. Сторони вітатимуть зусилля одна одної по поширенню мови іншої Сторони у своїй країні.

Стаття 17

Сторони заохочуватимуть співробітництво між їх відповідними органами в інших галузях і вважають, що у цьому відношенні особливо доцільним може бути таке:

- а) науково-технічне співробітництво, включаючи обмін відповідною інформацією і спеціалістами, і прямі зв'язки між науковцями і дослідними інститутами,
- б) мирне використання ядерної енергії, зокрема питання безпеки,
- в) транспорт, включаючи інфраструктуру, дослідження і розробку, науку і технологію,
- г) будівництво.

Стаття 18

Сторони засуджують усі форми і акти тероризму незалежно від мотивів і цілей і підтверджують свою впевненість у тому, що тероризм не може бути виправданий ні за яких обставин. Сторони тісно співпрацюватимуть у боротьбі з тероризмом, злочинністю, включаючи організовану злочинність, контрабандою наркотиків, а також незаконними міжнародними операціями з культурними цінностями.

Стаття 19

Сторони передбачають, що розвиток відносин між ними може призвести до укладання окремих угод і домовленостей у різних галузях співробітництва.

Стаття 20

Сторони заявляють, що цей Договір ніяким чином не заторкує відповідних прав і зобов'язань Сторін згідно з існуючими та майбутніми двосторонніми та багатосторонніми угодами, в яких вони є сторонами, або тих, що впливають з їхнього членства в міжнародних організаціях, і що співробітництво згідно з цим Договором буде поширюватись до меж, сумісних з цими правами і зобов'язаннями. Вони заявляють, що цей Договір не має на меті заторкнути інтереси будь-якої іншої держави або групи держав.

Стаття 21

Кожна з Сторін повідомить іншу про завершення правової процедури, яку вимагають їх закони для набрання цим Договором чинності. Договір набирає чинності з дати останнього з цих повідомлень.

Стаття 22

Цей Договір укладається на необмежений строк, але припинить свою дію через шість місяців після того дня, коли одна з Сторін у письмовій формі повідомить іншу про свій намір припинити його дію.

Стаття 23

Цей договір буде зареєстровано в Секретаріаті ООН у відповідності до Статті 10 Статуту Організації Об'єднаних Націй.

Здійснено в Лондоні 10 дня місяця лютого 1993 р. у двох примірниках, кожний українською та англійською мовами, при цьому обидва тексти мають однакову силу.

Словник англомовних дипломатичних термінів

агресія	aggression
акредитування	accreditation
акт	act
анексія	annexation
арбітраж	arbitration
аташе	attache
біженці	refugees
блокада	blockade
брифінг	briefing
вето	veto
віза	visa
вирок	sentence
гарантії	guarantees
геноцид	genocide
громадянство	citizenship
дебати	debate
деескалація	de-escalation
делегат	delegate
демарш	demarche
де-факто	de facto
де-юре	de jure
дискримінація	discrimination
ембарго	embargo
ескалація	escalation
ізоляція	insulation
імунітет	immunity
інтеграція	integration
інтервенція	intervention

каре́ра	career
кво́рум	quorum
коа́ліція	coalition
компро́міс	compromise
комю́ніке	communique
консу́л	consul
консу́льство	consulate
корпо́рація	corporation
лоя́льність	loyalty
ме́морандум	memorandum
нейтра́літет	neutrality
ни́жчепідписа́ні	undersigned
но́тифіка́ція	notification
оку́пація	occupation
па́кт	pact
па́ритет	parity
па́рламент	parliament
персо́на нон гра́та	persona non grata
повно́важення	powers
по́рядок денний	agenda
посере́дник	mediator
преа́мбула	preamble
пре́рогати́ва	prerogative
пре́цедент	precedent
приві́леї	privileges
про́лонга́ція	prolongation
про́токол	protocol
про́цедура	procedure
ра́дник	adviser

ратифікація	ratification
санкції	sanctions
сесія	session
союз	union
спільнота	community
спостерігач	observer
статус	status
статут	regulations
суверенітет	sovereignty
тлумачення	interpretation
ультиматум	ultimatum
фонд	stock
хартія	charter
церемонія	ceremony

Список літератури

Основна:

1. Тренувальні тести з англійської мови: дипломатія і зовнішня політика. Рівні А1-С1 : навч. посіб. / Н. А. Шпак, І. О. Нечаюк, А. М. Рашевська, О. А. Вовк, О. М. Овчаренко; Дипломат. акад. України ім. Г. Удовенка при МЗС України; за ред. Н. А. Шпак, І. О. Нечаюк. Кам'янець-Подільський: Друкарня "Рута", 2020. 154 с.
2. Турчин Д. Б. English for International Relations / Англійська мова для міжнародних відносин: Навч. посіб. для студентів вищ. навч. заклад. 2-е вид., перероб. і доп. / за ред. Дмитро Турчин. Вінниця: Нова Книга, 2011. 256 с.
3. Богатирець В.В., Куделько З.Б., Лучак М.М., Макар В.Ю. Public Administration. Чернівці: Книги XXI, 2009. 375 с.
4. Зінов'єва Л., Омеляненко В. Усі англійські фрази та діалоги, 219. 352 с.
5. Батіна І., Н. Мушак, Н. Понікаревич Англійська мова для юристів-міжнародників, 2013, 232 с.
6. Чугаєнко Ю.О. Дипломатичний і міжнародний діловий протокол та етикет. Навчальний посібник. К.: Національна академія управління, 2011. 164 с.
7. Дипломатична та консульська служба: Навчальний посібник. – Львів, 2014
8. Гуменюк Б.І. Основи дипломатичної та консульської служби: Навч. посібник. – К., 2004
9. Дайнеко В.В., Васильєв С.В., Грищенко М.Б. Англійська мова в дипломатичному листуванні. К., 2009
10. Дипломатія сучасної України: Енциклопедичний довідник. К., 1997
11. Зленко А.М. Дипломатія і політика України в процесі динамічних геополітичних змін. – Харків, 2003
12. Шинкаренко Т.І., Гуменюк А.Г., Ковтун О.Ю. Мова дипломатичних документів: Навчальний посібник. К., 2009
13. Кияк Т., Науменко А., Огуй Д. Теорія і практика перекладу. Вінниця: Нова книга, 2006. 592 с.
14. Скороходько Е. Термін у науковому тексті (до створення терміноцентричної теорії наукового дискурсу). К.: Логос, 2006. 99 с.

15. Byalyk V. D., Mykytiuk I. M., Lukaschuk M. V. Translation Studies Theory and Practice. Chernivtsi, 2012. 608 p.
16. Kurbalija, J., Slavik, H. Language and Diplomacy, 2001. 182 p.
17. Berridge, G. & James, A. A Dictionary of Diplomacy Second Edition, 2003. 296 p.
18. Meerts, P. Diplomatic Negotiation Essence and Evolution, 2014. 404 p.
19. Галушко В. Діловий протокол та ведення переговорів: Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2002. 222 с.
20. Гах Й. Етика ділового спілкування: Навчальний посібник. Міністерство освіти і науки України, Інститут менеджменту та економіки «Галицька академія». К.: Центр навчальної літератури, 2005. 158 с.
21. Калашник Г. Вступ до дипломатичного протоколу та ділового етикету: навчальний посібник. К.: Знання, 2007. 143с.
22. Кубрак О. Етика ділового та повсякденного спілкування: учбовий посібник. Суми: Університетська книга; К.: Видавничий дім "Княгиня Ольга", 2005. 221 с.
23. Сагайдак О. Дипломатичний протокол та етикет: Навчальний посібник. К.: Знання, 2006
24. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад. Львів, 1989. 216 с.
25. Івасюк О. Я., Копилов В. С., Лучак М. М. Дипломатія: Посібник з практики перекладу. Чернівці: Рута, 2006. 126 с.
26. Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу. К., 2003. 280 с.
27. Мірам Г. Е. та ін. Основи перекладу: Курс лекцій з теорії та практики перекладу для факультетів та інститутів міжнародних відносин: Навчальний посібник (англійською мовою). Київ: Видавництво: «Ельга Ніка-Центр», 2002. 240 с.
28. Kennedy S.C., Morgan W.D. American Diplomats: The Foreign Service at Work. Lincoln, NE, 2004
29. Kleiner J. Diplomatic Practice: Between Tradition and Innovation. Singapore, 2009
30. McCaffree M.J., Innis P., Sand R.M. Protocol: the Complete Handbook of Diplomatic, Official and Social Usage. Dallas, Texas, 2002
31. Stanzel, V. New Realities in Foreign Affairs: Diplomacy in the 21st Century, 2018. 70 p.
32. English for Diplomatic Purposes / Patricia Friedrich. 428 p.

Додаткова:

1. Кияк Т. Фахові мови та проблеми термінознавства. *Нова філологія: зб. наук. праць*, 2007. № 27. С. 203-208
2. Куньч З., Куньч М. Особливості дипломатичного мовлення як різновиду офіційно-ділового стилю. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*, 2014. Вип. 26. С. 121-127
3. Бабюк В. Переклад та мовна політика ЄС. *Науковий вісник Херсонського державного університету: Серія, Лінгвістика*, 2011. № 15. С. 29 – 32.
5. Зарицький М. С. Переклад: створення та редагування К.: Парламентське видавництво, 2004. 120 с.
6. Adamsova, S. (2018). Communication in Diplomacy. *Language and politics between linguistics and political science*. № 3. pp. 370-377
7. Arifon. O. (2016). Diplomatic language and formal language: a code with a double meaning. *An Experts' Guide to International Protocol*. Amsterdam University Press. pp. 152-175
8. Bayram, A. B., Ta, V. P. (2019). Diplomatic Chameleons: Language Style Matching and Agreement in International Diplomatic Negotiations. *Negotiation and conflict management research*. Vol. 12. Iss.1. pp. 23-40
9. Bryson, D. (2016) Professional Language: Understanding and being understood. *Journal of Visual Communication in Medicine*. № 39 (3-4). pp. 158-159
10. Connelly, M.J., Hicks, R., Jervis, R., Spirling, A., Suong, C.H. (2021). Diplomatic documents data for international relations: the Freedom of Information Archive Database. *Conflict management and peace science*. Vol. 38. Iss. 6. pp. 762-781
11. Dorosh, L., Kopey, Yu. (2018). Twitter-diplomacy: Ukrainian context. *Political science*. Vol. 4. № 2.
12. Ismailov, F., Rayeva, G., Koblanova, A., Yelikbayev, B., Yessenova, K. (2020). Analysis of political and diplomatic language in linguistic, cognitive and pragmatic aspects. *Opción*, №. 91. pp. 803-819
13. Kurbalija, J., Slavik, H. (2001). *Language and Diplomacy*. 182 p.

14. Maynez, P. (2016). Dialogue of the language. A diplomatic edition. *Nueva revista filologia hispanica*. Vol. 64. Iss. 2. pp. 543-547
15. Melchor, L. (2020). What Is a Science Diplomat? *The Hague Journal of Diplomacy*. № 15. pp. 409-423
16. Pokhrel, S. (2020). Diplomatic Language: An Analysis of Salutations from Speeches used in International Diplomacy. *Journal of International Affairs*. Vol. 3. pp. 180-193
Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/276_012#Text [In Ukrainian]
17. Stanzel, V. (2018). New Realities in Foreign Affairs: Diplomacy in the 21st Century. Berlin: SWP Research Paper. 69 p.
18. Stepanov, V. (2020). Digital diplomacy in the informational space. Bulletin of the NAPA. Series «Public Administration». № 2. pp. 10-13
19. Zanettin, F. (2016). The deadliest error: translation, international relations and the news media. *Translator*. Vol. 22. Iss. 3. pp. 303-318
20. Мирам Г., Гон А. Профессиональный перевод: Учебное пособие. К.: Эльга, Ника-Центр, 2003. 136 с.
21. Рильський М. Мистецтво перекладу. К., 1975. 343 с.
22. Стріха М. Український художній переклад: між літературою і націєтворенням. К.: Факт, 2006. 342 с.
23. Чередниченко О. Про мову і переклад. К.: Либідь, 2007. 248 с.
24. Nida E.A. Language Structure and Translation. California, 1975. 283 p.
25. Кащишин Н. Є. Проблема генези терміносистеми сучасного англомовного дипломатичного дискурсу. Наукові записки. Серія “Філологічна”, 2010. № 14. С. 347-352
26. Шпак Н. А. Англо-українсько-російський дипломатичний словник-мінімум. К.: ЗАТ Видавничий дім “ДЕМІД”, 2002. 36 с.
27. Міжнародна економіка : Навчальний посібник / Солонінко К. С. К.: Кондор, 2008. 380 с.

28. Міжнародні економічні відносини : Навчальний посібник / Козик В.В., Панкова Л.А., Даниленко Н.Б. К.: Знання, 2008. 406 с.
29. Міжнародне приватне право : Курс лекцій. К.: Атіка, 2009. 215 с.
30. Білоусов М.М. Вербальний менеджмент у дипломатії // Науковий вісник Дипломатичної академії України. К., 2001. Вип. 5. С. 34-43
31. Грищенко К. Незалежна Україна: 20 років на світовій арені // Україна дипломатична: Науковий щорічник. К., 2011. Вип. XII. С. 11-21
32. Гуменюк Б. Національна дипломатія сучасної доби: нові виклики і завдання // Україна дипломатична: Науковий щорічник. К., 2011. Вип. XII. С. 472-491
33. Кочубей Ю.М. Імідж дипломата – імідж країни // Науковий вісник Дипломатичної академії України. К., 2001. Вип. 5. С. 30-33
34. Кулініч М. Дипломатія як мистецтво. Зовнішні справи. 2013. № 6. С. 28-29
35. Циватий В. Дипломатія: майстерність слова, мистецтво дій, мовленнєва комунікація. Зовнішні справи. 2013. № 6. С. 30-33

INTERNET-ресурси:

1. The Encyclopedia of Language and Linguistics. <https://www.sciencedirect.com/referencework/9780080448541/encyclopedia-of-language-and-linguistics>
2. Oxford Research Encyclopedia of Linguistics. <https://oxfordre.com/linguistics>
3. The Encyclopedia of Applied Linguistics. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/book/10.1002/9781405198431>
4. Glossary of Diplomatic Terms. <http://www.ediplomat.com/nd/glossary.htm>
5. Foreign Affairs <https://www.foreignaffairs.com/>
6. Foreign Policy <https://foreignpolicy.com/>
7. Time <https://time.com/>
8. The Economist <https://www.economist.com/>
9. <https://oxfordelite.com/courses/diplomatic-english-course/>
10. <https://www.cactuslanguagetraining.com/english-for-diplomats/>
11. <https://diplomats.pl/course/english-courses/>
12. <https://www.diplomacy.edu/course/language/>
13. <https://www.newsflashenglish.com/english-lessons/english-lessons-for-todays-diplomats>
14. <https://spaceofwisdom.tn/en/languages-training/english/english-for-diplomacy-and-international-relations/>
15. <https://da.mfa.gov.ua/en/home/>

Навчальне видання

ФАХОВИЙ АНГЛОМОВНИЙ ДИПЛОМАТИЧНИЙ ДИСКУРС

Навчально-методичний посібник
для студентів закладів вищої освіти

Технічне редагування
та дизайн обкладинки

Мельник У.М.

Електронне видання.

Підписано до друку 18.04.2024. Формат 60x84/16.

Папір офсетний. Друк різнографічний.

Умов.-друк. арк. 6. Обл.-вид. арк. 6,5. Зам Н-032.

Видавництво та друкарня Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича.

58002, Чернівці, вул. Коцюбинського, 2.

e-mail: ruta@chnu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 891 від 08.04.2002

